

Megjelenik a Társalkodóval minden héten kétszer: t. i. vasárnap és csütörtökön Előfizetheti helyben a szerkesztő's kiadó tulajdonosnál uri utca 453dik sz. alatti Trattner-Károlyi ház első emeletén, egyéltől pedig minden királyi posta hivatalnál. Az ausztriai birodalomba vagy külföldi tartományokba kívántató példányok iránt csupán a bécsi cs. főpostahivatal utján történhetik a megrendelés. Az Ertesítőben mindenféle hirdetésnek és közleménynek a pontosan és jutányosan közöltetik.

FOGLALAT. Magyarország és Erdély. (Kinevezések és előléptetések. Alkotmányos politikai párt-programm VI. A' szolnok-aradi vasút kérdése. Budapesti napló. Törvényhatóságok: Gömörmegye közgyűlése; Pestváros budget terve 1847/1 évre Erdélyi országgyűlés. vasuti remények Erdélyre nézve. Társulati élet. Iparművelés.)

Külföld. (Amerika, Portugália, Spanyolország, Anglia, Franciaország, Poroszország, Németország.)

Értesítő, gabonaár.

MAGYARORSZAG és ERDÉLY.

Őcs. 's ap. kir. felsége Knauer Antal szolnoki plébánost a' bold. szűz Mária topissai prépostja címével díszesíteni méltóztatott.

Ő felsége Köhler Pál és Sarlay Lajos magy. kir. udv. kancellár. fogalom-gyadoriokat ugyanezen kormányhivatalnál tiszt. bel. fogalmazókká kinevezni legkegy. méltóztatott.

Smiech Bertalan fiemei kormányzóki tiszt. bel. fogalmazó, nemkülönb. Címiothi József Lajos gymnasiumi tanító és helyettes. kir. könyvbíró Fiumében, a' fiemei kereskedelmi és első kir. váltótörvényszékhez ülnökké nevezettek ki. —

A' nmlgy. magyar kir. udv. Kamra Trux Miklós visóti kamrai erdőmestert és számtartót saját kérelmére hasonló tisztviselői rangjában helyezte által.

Wagner János a' pesti k. harminczadnál második elöljáró, és Filletich Lukács malievaczi harminczados meghalóztak.

Általános politikai párt-programm VI.

A' haladásra gyakori reform 's újítás kívántatik, melyek eredményit a' gondos szabadelműség úgy oltja az őshagyományba 's történeti tényekbe, hogy ezekből fokozatosan 's a' jelen állapotok sérelme nélkül következzenek az idő által sürgetett átalakulás. Ez mindig a' folytonos működésnek 's ennek ismét örökös mozgás következménye. Látjuk ugyanis, hogy az érzelmi világban csak ott van élet, hol mozgás van, vagyis hol az értelmiség a' társas élet eszjaira szabadon működhetik; hol ez megszűnt, ott nyugalom áll be, de azon nyugalomfaj, minőt e' földi pályán csak az élni fáradt kívánhat. — Az értelmi 's erkölcsi világban nincs megállapodás, itt non progredi est regredi, non elevari est labi. Csak gyáva együgyűség félhet a' haladás véghatárához jutathatástól, midőn az erkölcsiség 's értelemvilágában azonban a' tökéletesedhet. Soha sem ismételhethi azonban eléggé, miként arra, hogy a' tökéletesedés háborítatlan 's a' haladás necsak látszatos vagy ferde irányu legyen, szükségesség a' fentartó elvet 's a' mozgást szülő erőt úgy vetni össze, hogy azok ezélszerű kombinációjából csendes, egyenlő, folytonos haladás származzék. Nec temporis unius, mond Cato, nec hominis esse constitutionem reipublicae. De szinte újra meg újra ismétlendő, miként a' közzöllet gyarapítására, a' társas élet tökéletesítésére, folytonos haladás kívántatik, 's pedig valódi haladás, mert némely látszatos mozgás, undulatio még nem haladás. Így nem elég az embernek egyik lábát mozgatni hogy haladjon, mert annak szünteleni lógatásával sem fog helyéből mozdulhatni.

A' eszelekvési téren olykor a' legtisztább szándék gátlására ezer akadály gördül elő. A' legszentebb igyekezet is megtörik olykor az emberek gyarlóságán; de a' szabadelmű azért soha sem feledj, hogy a' társas életben minden, egyesekkel 's egyesekért létesítendő. Enged a' kérelhetetlen szükségletnek, de nem hódol annak, miután nincs az emberben az emberiséget megsemmítő érzelem, mint az, melyet abba a' szükséglet dogmája olt. A' bölcs nem üz szemlélomharozat az ellen, mit a' vaksors utjába gördít, elűri a' sikerült merény despotiáját, hanem azt bármilyen sikert állt is „megdicsőítettnek“ nem tekint, 's igen helyesen, mert a' rosztal menteni, a' sikernek a' rosztal 's törvénytelenben is dicsőséget tulajdonítani annyit tesz, mint minden erkölcsiséget megtagadni.

A' szabadelmű legerősb vonalozommal a' józan szabadság iránt viseltetik 's ugyanazért a' politikai téren is igyekszik minden arra megkívántató minőséggel bíró egyedet részesíteni: szemelött tartván, hogy ott, hol a' politikai szabadságot politikai erkölcs nem védi 's ápolja, az elkerülhetetlen saját határin túlradva, szabadosággá szokott fajulni. A' szabadság egyébiránt általánososságban nem egyébi, mint: az egyed saját erőinek szabad kifejtése 's háborítatlan használása. Azért a' társas élet főproblemája 's e' szerint a' szabadelműség legfőbb feladata „mindennek a' magáét, minden tehetségnek illő munkakört, minden erény-

nek szabad működést, minden egyediségnek az őt illeto helyet“ — biztosítani.

A' szabadelműnek, a' jog-meghatározásban, mértéke az észjog 's mindenben a' tökéletesre törekszik, mert a' tökély ismérte emeli az életet, éleszti a' reményt, elűzi a' esüggedést, a' tespedést eltávolítja 's kívánatossá teszi a' haladást, miután a' megállapodás mindig csak első lépése a' hanyatlásnak. Illy következménye azonban csak azon eszményinek van, melynek alapja valóság, nem pedig álomkép 's üres ábrándozás. A' tökéletesség a' véges világban soha el nem érhető 's mégis ez a' cél, melyhez közelítenünk kell 's mely a' folytonos haladást lehetségessé teszi. Kihalt minden hit azon kebelből, melyet valamely magas eszmény nem éleszt, az olyan a' vakhit és kétkedés homályában minden irány nélkül hanyatlik. A' valódi statusférti tehát, mindig az eszményi jóllétre törekszik, de mindig a' gyakorlati élet eszközeivel. Azon elméletet, melyre illy uton szállani nem lehet, úgy tekintheti, mint oly üres és homályos ábrándképek zavarát, melyekből a' képzelet mint gyermek a' fellegekől mindenféle szüntelen változó képeket alakíthat.

A' pozitív jog, mint már fenálló institutiók következménye, tiszteletet igényel 's nemrégibbek az illy institutiók, annál nagyobb kíméletre méltók, mert az illyek alapja mindig az emberi természetben, az ember pszichológiai minőségében létezik. Azon törvényhozó, „ki eldödei hamvait gynyul tapodja“ soha sem fog olyat alkotni, mi a' kebelben megfoganszásra emelkedhessék.

A' statusorganismusban minden hatalomnak saját köre van 's abban normalis állapotnak csak az nevezhető, miben minden erő egymást kölcsönösen korlátozza, de saját köreikben szabadon működhetnek. Csak illy állapotban emelkedhetik az individualis erény 's tehetség jelentékre 's így juthat mindenki saját ereje használatára. A' szabadelműség — ezen társadalmi cél elérhetése végett nem zár ki semmi érdeket, semmi osztályt, semmi testületet, nem pártolja a' szegényt a' gazdag, a' gazdagot a' szegény rovására, hanem egyiránt pártol minden egyedet 's minden osztályt.

Re nd e s s z a b a d s á g az organicus fejlődés főfeltételei, de a' polgárisodás mostani fokán ezek a' közzöllet (commoncoalth) hozzájárulása nélkül éldelhetlenné válnak. Panem et Circenses volt ugyan mindig a' nép főkövénata 's ugyanaz ma is; azonban ma ezért többet kell tenni mint kellett hajdan, ma már az ipar 's ezzel az anyagi érdekek ezélszerű előmozdítása nélkül a' szabad együtt élhetés lehetlenné válik. Itt azonban a' szabadság érdekében szükséges szem előtt tartani azt, hogy soha az állomány egyesek jóllétét biztosítani nem képes 's azt csak a' törekvés akadályának elhárításával teheti lehetségessé 's ennél többet 's így a' törekvés ere ivényét akarni biztosítani, annyit tesz, mint magának természet fölötti erőt tulajdonítani.

A' kö z j ö l l e t biztosíthatása végett sokszor már az egyenlőség nagy eszméjéhez folyamodott több fenhéjázó philanthrop. És mi az egyenlőség? Létezik e az valóság? Igen is az egyenlőség nem valamely agyrem, az valóban létezik, csak hogy nem mint absolutum, hanem azon megkülönböztetéssel, miszerint, „az emberek mint emberek egyenlők, az egyedek mint egyedek különbözők.“ Különböznek pedig az egyedek nemcsak a' születés adományai 's az osztályok különbsége, hanem főbb tulajdonítványaik szerint is; mert a' szerenese vakon osztogatja mulékony javait, de a' gondviselés az ész és erényt nem adta kiváltsággént egyik vagy másik kaszt egyedeinek. Az egyenlőség bálványozói sok szép és üdvös eszme érlelését segítették elő, illyenek a' törvény előtti egyenlőség, az ipar és kereskedés emancipációja, a' műveltség általánosítása 's. b. de a' birtok egyenlő elosztása, a' vagyon közössége, a' rendek 's nép osztályok teljes mivelliroztatása, a' nemzetiségnek elölrlése 's. b. a' képtelenség kísértései közé sorozandók. —

Maga a' kö z v é l e m é n y is olykor saturálva van illy 's hasonló képtelenségekkel 's még is a' szabadelműség a' közvéleményben a' statusélet oly hatalmát tiszteli, melynek segedelme nélkül semmi haladás nem lehetségessé. Annak azonban nem hódolni, hanem azt használni szükségessé. Szükséges tehát annak irányt adni, hiányait pótolni, hibáit helyrehozni 's azt az igazság 's üdvös haladás organumává tenni. És pedig gondosan kell a' homályhoz szokott szemeket a' világossághoz szoktatni, egy kis bolygó tűz fellobbanásával csak szemfényvesztő szokott ámitani. Nincs mit örülni oly pillanatnyi győzelemnek, mely után sokszor

a' már birt tárgy is veszélyeztük. A' közvélemény erősítése által kell tehát minden erőt működésre ébreszteni, de abban nem szabad soha semmi elemnek tulizgatva lenni. — Tiszta meggyőződés legyen minden működés indoka, a' eselszövények, áltak, mystificatio a' gonosz embertelenség fegyverei. A' szabadelműség barátja a' nyilvánosság, fáradhatlan üldözője a' véteknak, de szelid bírja a' tévedőknek „a' szigor csak erőszakkal győzhet, békés eszközökkel soha sem.“ (Vége következik.) Kovács Károly.

A' SZOLNOK-ARADI VASUTKÉRDÉSE. Az 183¹/₆ ki 25dik t. cikk következtében a' duna-balparti vasut-épitésre az úgy nevezett magyar középponti vasutársaság megalakult 's ugyanezen törv. erejénél fogva szerződvényét megkötve, valamint az Ausztria határszélétől, Pozsony Pest és Debreczen felé vezetendő fő, úgy az aradi, komáromi, nagyvárad és rakomazi szárnyvonalakra nézve 80 évig terjedő felsőbb engedélyt nyert. Illy előzvények után a' haza méltán várhatta 's az érdekeltek bizton reméllhették, mikép a' központi társaság kötelezőleg magára vállalt feladatának megfelelően, erejét 's tehetségét mindenek előtt a' szerződvényében megnevezett 's nyilván kikötött vaspályák létesítésére fordítandja. Azonban a' központi társaság igazgatójának legközelebről intézkedései 's az ezek nyomán keletkezett vasuti mozgalmak oda mutatnak, mintha ezen igazgatóság a' társaság szerződvényi feladatát most már mellőzni és a' szerződvényi föltételek teljesítésére ezélt felszánt tehetségét 's pénzerejét a' szerződvényben ki nem jelelt más szárnyvonal létesítésére, és pedig — miután ezt a' társaság saját firmája alatt, szerződvényi kötelezettségénél fogva, bajosan tehetné, egy önmagabefolyásával(?) teremtett más társaság nevezete alatt fordítani, 's erre nézve a' központi társaság gyűlésének jóváhagyását kieszkölni szándékoznék. Igazolja e' sejtelmet az igazgatóság a' czepléd-körös-kecskeméti szárnyvonal iránti szerződésre lépte 's erre nyomban következett összealakulta azon társaságnak, mely szeged-temesvári társaság cím alatt a' Kecskeméttől Szegeden át Temesvárig húzandó kecskeméti szárnyvonal folytatását tűzte ki feladatának; úgy hogy bizvást elmondhatni, mikép valamint Körös és Kecskemétnak, mint különben is a' középponti vasutól csak néhány mérföldre fekvő városoknak szárnyvonalról álmodozni, úgy még inkább Temesvárnak, miután a' középponti társaság szerződvénye szerint közelebről lett vasuti összeköttetését csak (?) Aradról várhatta, a' szegedi szárnyvonalról gondolkodni, ha erre a' társasági igazgatóság előre jól elkészített tervezetei ösztönt nem nyújtanak, bizonyosan(?) eszébe nem jutott volna.

E' mozgalmak, szembetűnő ártalmas következményeik miatt, melyek az egész alvidéket 's Arad városát fenyegetik, nem kis aggodalommal tölték el Arad és Békés v. gyét; mert hazánk körülményeinél fogva bizonyos, hogy egyenvonalos vaspályák egymás mellett hasznossal nem állhatván, a' czepléd-szeged-temesvári pálya a' szolnok-békés-aradinak jóvendőjét végkép elzárná, ezen alvidéketegyetlen egy létesülhető közlekedési eszköztől megfosztaná és az összes keleti kereskedést magához huzván, valamint Aradnak mostani kereskedési jelentőségét 's ezzel virágzásnak indult jóllétét elenyésztené: úgy ezen egész alvidéknek, mint minden közlekedési eszközben szűkölködőnek helyzetét még mostohábbá tenné.

Ezt az arad-békésiek nevében mondjuk itt: de e' tárgyban a' tartományi érdeken kívül más nagyobb szerű tekintetek is szólnak mellettünk, 's midőn ez uttal az ügyet nyilvánosság mezejére hozzuk, azt azon erős hiedelemmel tesszük, hogy az egész haza előtt be fogjuk birni bizonyítani, mikép a' jelen kérdésnél tartományi érdekünk a' hon közérdekével, közhajtsával, a' közigazsággal, a' középonti vasuti vállalkozás becsületességével és hasznosságával szoros összeköttetésben áll; ellenben a' központi társaság igazgatóságának a' c z e p l é d - szeged - temesvári szárnyvonal létesítése iránti intézkedéseit sem a' törvényvel 's erre alapított szerződvényvel, sem a' haza közhajtsa 's érdekeivel, de a' központi társaság vállalata használva is megegyeztetni nem lehet. Es ezt következőkben mutatjuk meg.

Az 183¹/₆ 25dik t. cz. a' pest-debreczeni kijellett vonal alatt a' szolnok-aradin, mint legrövidebben, technikai tekintetből legalkalmasabban kivül mást nem érthetett, és hogy ugyanezen vonal alatt a' középponti társaság maga és a' kir. h. tanács sem értett mást, eleget bizonyítják a' társaság előkészületei, az 1840ben összehgyült orsz. rendek eli-

he terjesztett vállalkozási tervezetei 's ezekről elkészített, a' főkörmányszékhez fölterjesztett, országszerte szétesztott, maig is közkezen forgó 's a' szolnok-békés-aradi szárnyvonalat nyilván kimutató hiteles térképei. E' köztudomású tényeken alapuló előzvények egybevetése után fel nem tehető, hogy a' központi társaság a' helytartótanácsilag kötött szerződvényben megnevezve levő 80 eszt. felsőbb engedélyvel biztosított aradi szárnyvonal alatt a' szolnok-békés aradi kivül mást gondolhatott és másra czélozhatott volna; 's ugyanazért egy részrehajlatlan ítélő sem fog akadni, ki a' központi társaság igazgatóságának a' z o n intézkedéseit, melyek szerint a' czepléd-kecskeméti vonalnak a' társaság pénzerejével építtetését eszközölni elhatározta, a' szeged-temesvári társaságot teremtette 's arra szinte a' társaság gyámolítását megnyerni szándékozik, midőn ugyanazon társaság 80 éves felsőbb engedélyéről eleve le nem mondván, ez által a' szolnok-aradi vasut-építésre más társaság alakulhatását folyvást gátolja, helyeselhetné, a' vállalkozás hecsületességével összeegyeztethetné, és a' ki ezen intézkedéseket oda irányítottaknak, hogy a' szolnok-aradi vonalnak egyhamar létesülhetése amannak mint előbb megépítendőnek egyenvonalúsága által meghiusuljon, nem sejtődéné.

De eltérve törvény- és szerződvényről, melyek a' kérdést Arad részére döntik el, nézzük az ország közohajtását, 's közérdekét e' tárgyban. Midőn az 1840ki 38ik t. ez. a' Dunát a' Tiszával Pesttől Szegedig összekötő csatornai vállalatot különös törvényes kedvezésekkel fölruházta, az ország azon ohajtását fejezte ki, hogy a' szegedi vidék és az inneni vízi közlekedés szintazon irányban, melyben a' kecskeméti-szegedi vasut lenne vonandó, hozassék Pesttel közelebb összeköttetésbe. Már képzelhető é hazánk jelen körülményei közt, azon egy irányban, illy roppant költségbe kerülő két egymással mindig versenyzendő vállalatnak egymás mellett megférhetése? És ha ez nem képzelhető még azon esetben is, ha ezen törvény őtalma alá vett vállalkozó társaság a' törvény kedvezéseiről lemondana, lehet é ezen csatornának, melynek építésére még más társaság is vállalkozhatik, nyilvános érdeke 's e' tekintetben az ország tudvalevő ohajtása ellenében, nyilvános ártalmára, ugyancsak a' törvényhozásnak vagy is országának befolyása nélkül vasutat építeni? E' kérdés megoldatását jöllehet reá tiszta meggyőződés szerint nem-mel felelhetnének, különlélek lehetővé a' nézetek, a' nagy közönség ítélőletére hagyjuk.

A' középponti vasut irányát illetőleg, az ország közérdeke egy kívánja, hogy ezen vasut hazánkat közepén metszvéen keresztül, minél több 's nagyobb vidékre és pedig olyanokra, melyek minden közlekedési eszközökben szükkölködnek, áraszson jótéleményt, és hazánk határszélénél azon részére irányoztassék, honnan Erdélyországba, a' testvérhonba folytatása, és így keletnek nyugattal kapcsolatba hozatása technikailag minél lehetséges 's minél kevesebb természeti 's egyszersmind politikai nehézség nélkül is, könnyebben létesíthető. A' szolnok-aradi szárnyvonal összeköttetésbe hozandja Heves, Csongrád, Arad, Bihar nagy részeit, egyik Békés megyét, Temesvár és Temes megyének a' nevezett város közelében fekvő hánsági vidékét, Arad városát, mely Erdélynek és a' keletkereskedésnek kulesaul szolgál 's honnan egyedül lehetséges aztán a' Marosvölgyön ezen utnak természeti akadályok nélkül tovább folytatása, összekapcsolandja azon róna, legjobb minőségű földdel bíró, termékenységre nézve a' Bánsággal vetélkedő Körös-Maros közti 's melletti gazdag és népes, terjedelmes vidéket, mely miután közlekedési eszközöket általában nélkülöz, országgazdászati szempontból, de az osztó igazságnál fogva is méltán igényelheti, hogy a' Bánság egy része fölött, mely vízi közlekedéssel köröskörül természetileg és még közepén át is a' kormány költségén készült csatornával bír, az áldáshozó országos gondoskodás malasztiban valahára részesüljön.

Említők, miképp az országos érdek egy vasut-építésnél nemcsak a' technikai létesítés természeti akadályait, hanem a' politikai nehézségeket is, mennyire lehetséges, kerülendőknek parancsolja. A' szolnok-aradi vonal illyekre sehol sem fog találni: ellenben a' czepléd-temesvári vasut Erdély felé tovább folytathatására nézve mind természetileg mind politikailag szinte le nem győzhető nehézségekkel találkozik; természetileg azért, mert egyenes vonalban Temesvárral a' közben levő nagy hegyeken keresztül ezen vasut folytatásához hevenen építhető, politikailag pedig azért, mert illy természeti nehézségek után ezen vasut-folytatásnak, vagy Temesvártól a' Marosvölgyön visszafelé szegletet képezve és ott is nagyobb helyzeti akadályokon keresztül, vagy pedig a' temesvári szárnyvonalból Temesvár és Szeged között eltérendő egy villás szárnyvonallal Arad felé kellene megtörténnie; az elsőt akadályozandja a' roppant költség, másikat pedig a' kereskedési vetélkedés, mely Arad és Temesvár városai között

fenforog; 's ez utóbbit illetőleg mi aradiak, jól ismert körülmények után ítélve, szinte hihetlennék tartjuk, hogy egy temesvári társaság, mely bizonyosan Temesvár boldogításán fog törekedni leginkább, ne görditsen majdan közbe minden kigondolható akadályt a' végre, hogy Aradot mostani naponként emelkedő kereskedésétől megfoszsa 's azt Temesvárhoz huzza, következőleg ne teremtsen majd olly nehézségeket, melyek Aradnak a' temesvári szárnyvonalhoz vasut általi kapcsoltatását lehetlenné teszik.

Végre arról szinte meg vagyunk győződve, hogy a' középponti társaságnak a' czepléd-szeged-temesvári vasutra irányzott 's az aradi szárnyvonalt háttérbe szorító tervezetei, jövedelemre nézve is hibás számításon alapulnak; mert ha Temesvár és a' körülie fekvő hánsági vidék a' szolnok-aradi pályával, rövidebb vonalon, egyenesb léren, kevésb építési költséggel közelebből vasuti kapcsolatba hozatik: akkor ezen vidéktől várt jövedelem a' számításból Körös és Kecskemét városaival, mint ugy is a' pálya közelében fekvőkkel együtt kihagyandó leszén 's e' szerint a' versenyző két vonal sorsát jövedelmezési tekintetben csak amaz egyszerű, de fő fontosságu kérdés megoldatása határozhatja el: „ha vajjon Szeged és környéke vagy pedig Arad városa, Arad-, Bihar-, Csanád-, Hevesmegyék nevezetes része és egész Békésmegye, mint a' tervezett vonal által érdekellette levők érdemlik é vasuti jövedelmezés nézetéből a' vaspályávali összeköttetés elsőségét? Meg lehet é két vidék mind termékenységre, mind népességre és gazdagságra nézve egymásnak alig enged valamit, 's így e' tekintetben összehasonlításból nehezen számíthatni ki a' valótléde az csak nem szenved kétséget, hogy mivel a' szegedi tájék hajózható folyókkal és csatornával bírván, minden terményei vizen szállíthatók, az arra vonatni szándékolt vasut jövedelmei a' vízi szállítás könnyebbsége és olcsóbbasága által vagy megcsökkennének vagy egészen levonatanának; ellenben a' másik vidék, minthogy sem vízi sem más közlekedési eszközökkel nem bír, minden terményeinek elszállíthatásáért egyedül vasutra leendő kénytelen szorulni; és így bizonyos, hogy ezen körülmények 's viszonyok egybevetése után vasuti jövedelem nézetéből is a' szolnok-aradi vasutnál érdemel elsőbbséget.

És ezek azok, miket a' szolnok-aradi vasutvonal érdekében nyilván elmondani szükségesnek véltük 's mikből minden részrehajlatlan bíráló tisztán át fogja láthatni, hogy a' középponti vasutársaságnak, ezen vonal mellőztével másfelé irányzott intézkedését sem a' törvény- és szerződvénynyel, sem az ország ohajtásával, 's érdekével, sem az osztó közigazsággal és vasuti összeköttetés czélszerűségével, de magának a' központi vasutársaságnak saját hasznával is összeegyeztetni épen nem lehet.

A. — B.

BUDAPESTI NAPLÓ.

Minden kedvező időjárásaink mellett is tele van minden száj panaszszal a' gabonának szüntelen emelkedése ellen. Mint hírlék gabonauzérék a' megszorult földművesektől már az új termést is kezdik bevásárlani, természetesen szertelen olcsó árúrt. Tán módjában állana az illető hatóságoknak az illyzerü népnymorító speculatiokat erőlyesen megakadályozni 's ez által a' fenyegetve közelgő végnásgnek ideje korán elejét venni?

Gróf Széchenyi ő méltósága, (hír szerint) a' sétányon épült palotáját eladta, 's helyette a' mostani harminczadivatali épületet vette meg, annak helyén díszes két piazra 's két utczára néző uri lakot szándékozván építtetni.

Mult szombaton adatott Szigligeti legújabb drámája: „Mátyás fia.“ A' legkellemesebb zavarban vagyunk, midőn e' tárgyról szándékozunk írni, nem tudván hogy a' költőn kezdjük é a' vizagszlatást, vagy színésznken, vagy közönségünkön? Nehány hónap alatt nagyok voltak panaszink a' dramánok, színészek és közönség ellen, de kétszer nagyobb örömmink a' felett: hogy e' panaszunkat alkalmunk van visszahúzni. Az előadott mű nemcsak Szigligeti összes műveinek, de a' magyar dramarodaiomnak is diadéjja. Méltó és egyedül társa az örök becsü Bánk bánnak. Tele megragadó költői szépséggel, mindenben gazdag, mi egy művet ragyogóvá tehet. Híven talált korfestés, való és ép jellemrajzolás, jóban, rosszban tökéletes magyar sajtáságok, humorában és fájdalmban benső átmelegült lelkesültség, 's az egésznek művészién keresztül vitt hatásos szerkezete legédesebb meglepetést szereztek számunkra, mely nemcsak szimügyeink szomorú multját feledteté elvelünk, de jövője iránti reményeinket is ujja birta szülni. Hiszszük és kimerjük mondani: hogy e' mű volt forduló — (és pedig jóra forduló) pontja szini ügyeink legeriticusabb állapotának. Benne a' szerző mint költő, mint h a z a f i és mint ember remekelt. A' hon-és népboldogítás eszméi milly kevés vonással, 's mégis milly elevenen, milly hatással vannak az egészen előmlésztve! Az ember érzi a' mondottak igazságát 's e' felejt: hogy kritizálni jött ide 's örömmel veszi észre: hogy még nem halt ki kebléből a' szív, csak tudni kell beszélni vele. Színésznk kivétel nélkül jól és kedvel játszottak: csupán Egressy (a' ezim szerepvívő) szereplése nem volt jäték, hanem a' legáthatóbb érzelmevalóság, minőt nem tanulvány, hanem tisztán és mélyen-érző költői lélek adhat a' művésznak. Jól talált jellemek még az őszinte tisztalelkű Ujlaky (Szentpétery) az előreszámító elzárt szívű Szapolyay (Szigety) a' fondor Dóczy Orbán

(Fáncsy) Dobse László (Szalágyi) 's János herczeg anyja (Labolfalvy). A' darab kissé hosszú, de a' közönség mind végeggé örömet hallgatta. Szerző több ízben elótapsollatott. — Ez volt legfényesebb demonstratioja annak: hogy bármennyi esetlen és esendő dialogokba szedett elmeabortus bukják is le egymásután színpadunk deszkáiról, a' drámaügy nem bukott meg velök. Egyetlen jó sikerü darab képes annak teljes hitelét ismét helyreállítani, Uti exemplum docet. NB. a' darab semmi előleges kihíresztelésben nem részesült.

Egy modern fiatal aként tréfáltak meg: hogy opernguckeréből kiszédtek a' kiegészítő üvegek pártját, csak a' külső convex üvegeket hagyva meg benne. Képzeltetni a' gyönyörű meglepetést, midőn az illyeténkép decomponált esővel a' színpadra nézett, mint látott azokon keresztül minden tárgyat lábbal fellel forgatva, a' sűgölyukat a' padlás tetjén, a' játszó személyzetet lejjel alá felé, és az orchestrumot fenn a' mennyeországban, lenn a' parterren pedig galleriát, függönyöket és csillárokat — Így jár az, a' kinek nem elég saját két szeme.

Egy háznál sok juratus lakott. A' sok juratus rendszeren igen későre kiszokott maradni éjjelenként 's illyenkor hajnalig nem vala nyugta az illeto házmesternek, ki győzte az ajtót nyitogatni, az is pedig aufschreibenre. Folyt ez így egy ideig, míg nem a' házmester unni kezdé a' dicsőséget 's mit talált fel lelki nyugalmának biztosítására? A' kérdéses esengetyítőül szépen kivette a' nyelvet. Künn aztán éjjeltől hajnalig húzták a' zsinógot a' bekvánkozók, egyik nagyobbbat rántott rajta, mint a' másik 's áldotta a' fülét annak az alvónak, a' kikét órai esengetyűszóra — még csak meg sem indult az pedig nyugodott boldogul az urban 's ha kérdőre fogták, azzal menté magát: hogy igen mély álmai szoktak lenni.

Eredeti ur az a' G. ur! Ő adta ki egy időben Petőfi „Helység kalapásat.“ Akkoriban valamivel többet fizetett neki érte tíz bankó forintnál. — Midőn E. Petőfi összes műveit kiadta, oda akarta sorozni a' „helység kalapásat“ is, mi ellen G. minden tőle kitelhető módon protestálni kezdé 's így e' mul'petőfi egyezésével munkái közül minden időkre kihagyatott. — Most, hogy Petőfi összes művei olly jó keletnek örvendének, kapja G. illy hirdetést közönlapok utján: Petőfi kalapásat — E' a' közönség irányában tréfának megjárja, hanem az ur ellenében mindenesetre megrovandó. — Nem petőfi ez Petőfi költeményeihez, hanem szantszándékosan kihagyott műve a' költőnek, melyet önmaga kitagadott és felejtetett. Joga van G. urának könyvet bármi úton és módon árulni, ezt nem tagadjuk, de ámitásokkal decreditirozni hiteles uró nevét nem áll szabadságában. Más országban, hol az uró jogok sanctioálva vagnak, az illyen mystificatio büntetést vonna maga után, itt érje be azzal, hogy nyilvánosan megrójuk érte. —

Mult héten a' színházterén állomásozó bérkoocsok között véres verekedés történt, egynek betörték az órárt, másának pedig levették az arczképét — körömmel. Az egész ütközet indító oka, mint később megtudtuk, egyenesen a' Honderü volt. A' lény e' következő: a' Xik számú bérkoocsis elment magának szalámit vásárlani, a' szalámit természetesen paprosbatakarva meghozta és elköltötte, vevé annak takaróját, a' papirozt, 's kezdé unalmában olvasni róla; 's im egyszer meglepetve kiált fel, öklével ráütve a' lapra: „donnerwetter! E' viczez az enyim! Ezt tölemlopták.“ E' szóra oda megy a' XX. számú collegája, a' Xik számú ennek is elmondja a' fölfedezt, mire a' XX. számú még nagyobbbat kiált, mondván „Sőt nem a' tied e' viczez, mert ezt még az édes köröszapám, mikor révész volt, csinálta, tehát valóban az enyim.“ Ékét egyik szó a' másikat adta, mindenek hadazott, mindenik magának állította az ökörszemi elmené zset, végre ostornyélre került a' dolog 's a' két lögzagató egymást kölcsönösen emberül elpáholta. Most hüsen van mind a' kettő. Egyébiránt adhuc sub judice lis est, vajjon a' harcz mentuma, a' kérdéses páris almája, az ökörszemi vicz melyiket illeli eredetilegpen.

Trattner-Károlyi nyomdájában csinos kiállítással megjelent: Ösiség — Gosztonyi Miklóstól. E' politikai röpirat azon országgyűlés küszöbén, melyen az alkotványos reformkérdések közt az ösiség is, mint egyik fő tárgy — előkerülend, minden honpolgárnak illő figyelmét, 's részvétét igényli. A' munka Trattner-Károlyi tulajdona. Ara borítékba kötve 40 kr. pp.

Heckenast Gusztáv könyvkereskedésben megjelent, 's általa minden könyvársznál megszerezhető: „Legújabb és legteljesebb német magyar zschszótar“ legújabb helyesírás szerint, 's az ujonan alakított vagy felélesztett szókkal bővítve, öszszetett alsóvizsi Fogarasi János III. lüz t Q — Z. E' füzetben ezen zschszótar első, vagy német-magyar része béfejeztetett. Ara a' három füzetnek csak 2 forint pp.

Ugyanott megjelent nemzeti színpadunkon is közkedvességgel adatott Brutus és Lucretia dráma 4 felvonásban írta Hugo Károly. Ara 1 for. 40 kr. pp. Derék magyar vállalkozónk az olvasó közönség részétől telhető pártoltatást érdemel ☐

TÖRVÉNYHATÓSÁGOK.

GÖMÖRI KÖZGYŰLÉS. April hó 19k 's 20dik napján főispánhelyettesünk elnökléte alatt Pelszézön tartott sorkivüli közgyűlésen nagyobbat számmal jelentek meg megyénk rr. 's erőlyes közremunkálásukkal tanusíták, hogy a' rend baráti levén, a' vélemények különbözőségét higgadt mérséklettel eltűrni tudják ugyan, de tekintélyekért elvet 's jogosságot nem áldoznak fel. —

E' gyűlésben A. Gy. grófot is volt szerencsenk a' tanácskozó rr. közt ismét szemléltetni 's bár kijelentése a' nagy többségnél ellenzésre találtak, irányában az illedek szabályai sértetlenül megtartattak, mert a' tisztelt

gróf is alá tudta rendelni egyedi nézetét a' tulnyomó többség véle mények. — Nagyobb halmaz iratok kerültek e' gyűlésen tárgyalás alá, de melyek többnyire a' megye beldolgait érdekelvén, azoknak csak vázlatai elősorolásával is az olvasó közönség unatkozását idézném elő, melyly könnyen szokott eldobni érdektelen száraz dolgokat, azért csak pár érdekesebb tárgyra szorítom tudósításomat. —

Olvastatott a' nm. helytartó tanácsa megyei intézvénye, melyben ő felsége meghagyatából tudtul adatik: mikép fölséges urunk e' megye rreinek inséggel küzdő lakosink fölségelése iránti nemes ajánlásukban nyilvánított szívélyes gondolkodásukat legmagasb tetszéssel fogadván, rögtön segélyezésben kiténtetett buzgóságukat alyai méltányló érzéssel értette. Ez intézvény egy részről tudomásul vétetvén, egyszersmind tartalmának köztudatra közöztetése ugy határozatott el, hogy ő fels. legmagasb tetszésének az adakozók irányábani kijelentése buzditó ösztönül szolgáljon emberbaráti köteleességei teljesítésére azoknál, kik az inség kiáltó hangjai előtt befogták eddig füleiket, hogy ne hallják az éhenhaláshoz közolgók 's abban vezeklők szivrázó esedekéseit. Meghagyatott továbbá a' szolgabírói hivatalnak: hogy a' segélygyűjtést ezentul is erőlyes eljárással teljesítsék 's azok névjegyzékét, kiket a' sors vagyonyossággal áldott meg, és még is hidegen fordulnak el az emberiség erkölcsi köteleessége előtt 's birtokuk utáni segedelemmel az inségben küzdők oltárára áldozatot hozni nem akarnának, tudósításuk mellett — a' még beszédendő pénzösszeggel jövő közgyűlésre bemutatni serénykedjenek. —

Ez után egy más intézvény került szónyegre, melyben a' nm. helytartó tanács által e' megyének ő felsége nevében tudtul adatik, hogy élelmi szükséggel küzdő munkaképes szegényebb lakosinknak keresetmód általai fölségelésükre a' ső fölemelt árából 3000 pengő forintnak kölcsönkép és így 6 esztendő alatti kamatmentes visszafizetés mellett, a' miskolci sóhivatalnál kiszolgáltatása akép utalványoztatott, hogy azon és még netalán a' körülményekhez képest utalványozandó 6000 pftnyi összeg kereskedés és közlekedés tekintetében nagyobb érdekű utak készítésére fordíttassék. Ez intézvény felolvastatását figyelmes csend kísérte 's e' eszent A. Gy. gróf s a k i t á meg 's indítványozá: mikép ő felségének a' felolvasott intézvénybe foglalt atyáskodó kegyelmeért, miszerint 3000 pftot 6 esztendőre minden kamat nélkül a' ső fölemelt árából kölcsön ajánlott 's azonfölül még 6000 pftnak szükség esetében történendő utalványoztatását kegy. megigérni méltóztatott, mind jegyzőkönyvileg mind főlráslag köszönet mondassék, egyszersmind a' maga idejében értelt visszafizetést mód e' közgyűlésen határozassék el. Ez indítvány azonban egy pártolóra sem talált sűrűn körül övezett zöldasztalunknál, az ellen többek által kifejeztetvén; mikép a' ső fölemelt ára törvény által rendkívüli szükségekre 's jótékony célokra tartatván fen, abból a' nemzet 's egyes törvényhatóságok visszatarítás nélkül jogosan követelhetnek. Elmondattott tovább, hogy a' rnek joguk nincs az adófizetőkre nagyobb terhet róni, mi a' kölcsönfoglalással önként következhetnek, sőt ha el fogadnák azt, — épen olly adófizetőkre kellene azon összeg igen nagy részét zakkantani, kik a' segélyezés körüli jótékonyágában nem részesítettek, midőn a' szűkölködők vagyontalanságuk miatt a' visszatarításnak csak legparányibb terhet viselhetnék, — kifejtetett jog, mikép a' megye rr. a' visszatarításra nézve kívánt jóállást sem a' közönségre el nem fogadhatják, sem a' jelenlevők nem kötelezhetik magukat a' kölcsönvisszafizetésre. Illy értelmű nyilatkozatok után olly határozat keletkezett: mikép a' tanácskozó rr. a' ső fölemelt árából ő felsége által tett ajánlatot a' kiűzött ezélra 's munkáltatásra nem kölcsönkép, de mint törvényes ezimen nyert összeget elfogadják 's ő felségét a' k. igért 6 ezer pftnak ugyan csak a' választványilag kijelölt utak készítésére kívánt utalványoztatása iránt felirásban alázattal megkérík, hadipénztárnokukat egyszersmind a' közgyűlésileg készített 's jegyzőkönyvbe vett minta szerinti nyugtatóval, a' ső fölemelt árából utalványozott 3 ezer pftnak fenemeltet sóhivatalnál nyomban eszközöndő fölvételére utasíták. — Szónyegre jöve tovább a' helytartó tanácsnak b. Vay Miklós koronaőr 's kir. biztos ő nmitsága följelentése nyomán leküldött intézvénye, melyben a' megye ő felségének azon intézkedéséről értesítettek, miképen a' megyében tanyázó katonaság élelmezésére 4 ezer pengő forintnak, az adófizetők által majdan visszatarítandóknak a' megye kezelése alá a' kir. kincstárból leendő kiszolgáltatása ugy rendelkezett meg: hogy ez összeg kimerítése után a' katonaság ellátatása iránt szokott módon gondoskodjunk. Erre általános megjegyzetett, — hogy az utalványozott összeg, melyben tisztelt kir. biztos ő nmga által keblünkben létekor utalványozott 1000 pft is foglaltatik, aratásig nem elég a' katon. élelmezésére, elszegényült népünk pedig az aratás

közlegésével még inkább kimeríti parányi tehetségét, ne-hogy azontul ismét a' hadi pénztárhoz nyulni kénytelenitessünk, szükségesnek találtatott ő felségét alázattal megkérni, mikép mondott végre még nélkülözhetlen 4 ezer p. flnak kifizetését a' kincstárra k. utalványoztatni méltóztat-sék, kifejeztvén a' rr. azon reményüket: hogy ezen összegek visszatarításától e' mostoha idő sulya alatt roskadozó elszegényült adófizetőinket fölmenteni méltóztatik. —

Gyűlésünk egyébiránt leginkább tisztí jelentések 's magány-folyamodások tárgyalásával foglalkozott, nevezetes volt kishonti járásbeli szolgabíránk 's esküdtűnknek arról jelentésük, hogy megyei végzés értelmében a' mértékek vizsgálatát teljesítvén, midőn Tiszolezon is panasz emeltetett a' kamara korcsmáltatását bérbentartó csapláros ellen hamis itezékekkel gyakorolt italmérés miatt, a' panaszt megvizsgálandók említett korcsmában megjelentek 's midőn foglalkozásukat sikerbe venni akarák, az oda érkezett kamrai tiszték B. B. felügyelő és H. A. ellenőr által erőszak-kal gátolva lőnek eljárásukban, ezek t. i. erőszakoskodásuk biztosítására mintegy 60 kamrai hámorost maguk mellé véve a' megyei tisztviselőknak törvényen alapuló foglalkozásukat erőhatalommal akadályoztatván, az utóbbi által előbb a' megyei fegyverviselő keményebb föbeütéssel — majd az eljárni kívánt tisztviselők sértve beestelenítő szavakkal illetettek. Számos azon kihágás, melyeket a' tiszolczi tisztviselő a' megye 's tisztviselői tekintélye kigunyolással val annyiszor fortélyosan is elkövetni merészkedett 's a' megyei rr. mindig kimélttel intézkedtek irányukban, remélve, hogy a' törvénytelenség teréről lelvé, meg fognak hajolni a' törvényrendszabó szavai előtt, azonban e' hiadelen mindig meghiusult 's a' most följelentett tény kötele-séget parancsolt a' megyének, nem szivelni törvényes jogainak 's hatásának bárki által is próbálható vakmerő esonkittatását 's tisztviselői tekintélyöknek lealacsonyíttatását, azért az eljárás ellenében erőszakoskodó 's tisztviselőinket nemtelenül szemben rágalmazó 's a' megye szolgáját szé-dítő ütessel ok nélkül illet garázdálkodó k. tiszték ellen köz-ügyészi pör határozatott. „Adjátok meg mindennek, mivel tartoztok! Majdhasonló törvénytelen akadályozást tárgya-zó iratok kerültek vizsgálat alá, a' tény rövid vázlata ez: Nádásdy Tamás gr. betléri vasgyárában egy hites mérnök orvosi látlelet szerint súlyosan megveretvén némelly hámorosak által, a' tény nyomozására tisztelt gróf egyik járásbeli szolgabírót szólítá fel; azonban roznyói bányamester V. E. a' vétkes merénylő, hatáskörén túl menve, eljárásához tartozónak állítván 's nyomozását megkezdvén; midőn előleges bejelentés után a' felszólított szolgabíró nyomozását teljesíteni kívánva, hely szén megjelent, a' vérengzés körülményire nézve tamaskodható egyedek, tisztelt gr. ügyvéd K. és említett hegymester által a' szolgabíró előtti megjelenéstől szorosan ellátatván, sőt bányamester V. E. a' szolgabíró felszólítására adott válaszában, tiltakozását 's ekép a' megyei tisztviselő törvényes köteleességei eljárásának megakadályoztatását önként elismervén 's tetthezi ragaszkodását határozottan kijelentvén, miután a' büntények megítélése 's illetőleg kinyomozása megyei tisztviselő köréhez tartozik, annak ellenében még is a' tetteseket törvényszabta eljárás alól elvonta 's mind ketten a' szolgabíró eljárásában gátolták, közügyészi per alá vétetni rendeltettek. Második tén-ye már ez a' roznyói bányamesternek, ki mult év vége felé a' tiszolczi hámorban lakott erőszakos gyilkost a' járási főszolgabíró elfogatá parancsára kiadni nem akarván, annak irásban tett kijelentése mellett, hogy mivel a' bányászok és hámorosok bűnvádi ügyeik megítélésére a' kerületi bányas-zékekhez tartozik, a' gyilkos kiadatását megtagadta 's később maga fogatván el, a' megyei ítélő székétől jogtalanul elvonva, a' szomolnokibányászék börtönébe küldé, miért szinte köz-ügyészi kereset alá vétetett. —

Néhány szó a' nyomasztó szükség tekintetében. A' munka ideje belépett és szegény népünk nagyobbára talár már keresetmódot, de mely nem képes fedezni az élelmi szerek drágasága mellett a' szükséges tápot. Megyénket a' felsőbb vidéki megyékből naponként vándorló nyomorultak özönlik el, kiknek sovány arcukon a' fony-nasztó inség rémes barázdákat szántott, uton 's mindenütt vándor éhezők emelik kezeiket alamizsnáért, mikor szűnik ez meg? meddig fognak még éhségtől alétlan fetrengeni por és eső zivatar közt embertársaink? vajha ébredne nemzetünk 's okulva a' jelen nyomorteljes idők eseményein módot keresne illy szivrázó állapot eltávolítására. Termékeny-ség 's bőség! jöjjen el valahára országotok, de takarékosság gyűjtse meg a' fölösleget, hogy ne verdessék az éhhalállal küzködők siránkozása e' haza egét, melyet téjjel mézzel buzával és mindennel bővelkedőnek hirdet magasztosan az irás. — Lehetlen hálás emlékezés nélkül hagyni megyénk nagyobb birtokosait, kik kész pénzzel áldoztak az éhező szegénység oltárán, tápot nyújtottak inség alatt nyögő szegényebb jobbágyaikkal 's az emberiség melegebb érzetétől meghatva első gondoskodásuk volt enyhíteni a' fájalmakat,

melyeket a' szükség kínai előlédztek; mint ilyenek emlitendők: Koháry Coburg Ferdinand hg ő magassága, gróf Andrássy György és Manó, Bartakovics Béla roznyói püspök, Jankovich Antal, Dráskóczy Sámuel, Szentmiklóssy Antal, Szathmáry-Király Pál, Szent-iványi testvérek, Rozsnyó, Dobsina és Jolsva városok 's Rimaszombat városban összeállott társaság, kik keresetmód-nyújtással, elnyomorodtak 's teheltenek tápláltatásukkal 's minden telhető módon törekedtek szegény embertársaikat segíteni, áldás kísé-rije nemes tetteiket! Ezek hála fog rebegni imát jóté-teményükért, melynek jutalma jobb keblekben örökké élni fog. Ébredjenek már azok is, kik eddig az éhség kinaival küzdőktől elfordultak 's elrejték arcaikat az inség képé-nek látása előtt, keltsék föl kebleikben a' még el nem ham-vadt nemesb érzelmek melegét, nyujtsák segítő jobbikat elgyengült embertársaik felé, kiket a' közös sors most in-ségre és fájdalom! tán éhenhalásra is kárhözattott, emeljük fel a' roskadozókat 's e' jótétből fel fog támadni a' nemlá-sult kebelben egy boldogító öntudat, melynek érzetéből tartós telki nyugalom keletkezik. —

P. S.

PEST. Ezen sz. kir. város tanácsa és választó pol-gársága az idén is folytatá ama dicséretes szokását, misze-rint megkezdett költségvetési (budget) tervét kinyomatva minden olvasni tudó és akarónak elébe terjeszti. Bármennyire ezélszerű 's a' nyilvánosság és köz megnyugasztás tekintetéből bármint szükséges is illynemű intézkedés, azért még is sajonnal meg kell emlitnünk, hogy ez pár év alatt nemcsak a' városok részéről nem talált követőkre, de a' nyilvánosságot annyira ajkukon hordozó megyei hatóságok közül sem tudok egyet is, mely jövedelmei 's kiadásáról szó-ló költségvetését a' pestvárosihoz hasonló módon készítet-te, kinyomatta 's közkre bocsátotta volna. Igaz ugyan, hogy hasonló költségvetés az országos jövedelmek és kia-dásokról sem készítették, mindazáltal az illy kezelés alatt nem csupán a' nép erszényéből beszédett pénzek levén, mint a' megyék és városokéiban, a' késkedés inkább megenged-hető; holott a' törvényhatóságok ha csakugyan, felelősséget akarnak felülről, következetesen alulról is kell azt minden módon akarniok és semmi ollyas alkalmat észélyesen el nem mulasztaniok, mi ezen felelősségre habár csak árnyék-latban is vonatkozik; 's ezt annál kevésbbé kellene mellöz-niök, mivel a' költségvetési nyilvános terv által legsziveseb-ben tanusithatnak felelősség iránti vonzalmokat, miként t. a. ók attól nem rettegnek, 's azt tenni készek ugy a' felsőbb, mint alsóbb osztályzatuk. Ennyit a' nyilvánosság érdeké-ben a' felelősségre nézve.

Most nézzük magát a' nemes városi budgetet, vagy is annak jövedelmei és kiadásairól tervezett számítását az 1847/dik katonai évre.

Első rovatban a' hadi adó pénz-tár foglalta-tik: ennek bevétele egész összegben tesz 338,306 ft. 12 krt pengő pénzben. A' bevételi tételek közt megemlitte-tik 1847/dik évi adóbeli hátramaradás 47,553 ft. 1 kr. pp. 's a' folyó katonai évre kivetett adómenyiség 226,302 ft. 29 kr. pp. 's el nem hallgatható az utolsó tétel, mely így hang-zik: „az ezelőtti hűtlen kezelők által okozott pénztári hiány a' lefolyó pör befejeztetései 53,693 ft. 18 kr.“ Ha már az adótarozásokat 's ezen utolsó című fogyatékot a' teljes összeghez tudjuk, akkora' háromszáz ezerre menő hadiadó-összeget Pestvárosra nézve valami rendkívüli summának csakugyan senki sem találndja.

Ugyanazon pénztár kiadási rovata így áll: az összes kiadás: 338,306 ft. 12 kr. pp. Ezen összeg nyolcz tételre osztatik, melynek legkissebbike a' tartományi biz-tos-fizetésre rótt 143 ft. 21 kr. p. 's legtetemesbike az 5ik tétel, hol a' házi pénztárnak gábák fejében hátralevő illető-sége 1847/dik évről, úgy az új járandóság 1847/dik évre 205,646 ft. 29 kr. pp. tesz. Nevezeteskép tünik fel a' 8dik tétel is hol mondatik: adóbeli elengedések 1847/és előbbi évbeliekről 's az 1847/évre 5% 25 ezer pftint. Hol ennyi adópénzt elengedhetni, ott szentül van a' dolog, noha lehet-nek okok, megengedjük — mik ezen elengedéseket elkerül-hetlenné teszik.

E' rovat alatt érdekes még a' NB. alatti költségve-tés, sz. kir. Pestváros részéről beszállásozott es. kir. kato-naság lakásáért 1846ik évi nov. 1ső napjától egész 1847ik october utólajig kívántató évi lakbér-mennyiségről. E' terv-ben Pestváros fizet a) két vezérőrnagyi szállásért 2,060 ft; b) főnök-orvosi lakért 320ft; c) főtisztük szállásáért 4,500 ft; d) katonatiszti szállásokért a' 14 századhoz 9000 ft; e) katonai laktanyaféle házakért 2332 emberre 13,157 ft, 40 krt; f) ezredi számiroda, levéltár, lajstromtár, zászlóalj rak-hely, főhadnagy, számvivő, és 4 számoló hadirnoki lakért 1000 ft; g) főhadfogadó kormányházért 500 ft; h) ezredi fogház, hadi tömlőcztartó-lak és hadügyvédi irodáért 300 ft; i) ezredi társzekerak rakhelye és őrszobáért 100ft, 's végre k) lovassági tűzör-tanyáért 1800 ft; összesen 32,731 ftot 40 krt. —

Második rovatban olvasható a' házi pénz-tár ter-

ve a' fenérintett évre. Ennek bevételei állnak maradványokból s ezek ismét bizonyosak és kétségesekből s állandó és történeti bevételekből. A' bizonyos maradványok összege tesz: 56,617 ft, 13 kr.; a' kétségeseké: 38,930 ft, 52 kr.; az állandó bevétel: 402,752 ft, 12 kr., s a' történeti bevételek közt az ingadozóké: 75,694 ft, 56 kr. szintoly bizonytalanokké: 4921 ft, 59 kr. Ezen összegekből kell Pestvárosának azon nagyszerű javításokat, intézkedéseket s többnemű költségeket nagyobb részben fődözni, miket a' naponként óriási ugrással haladó civilisatio országunk fővárosától megkíván, hacsak a' mívelt világ városinak sorozatából kihagyatni nem akar.

Ezen jövedelmek nevezeteseb forrásai köv: a) az 1846. évi october végebeli pénztármaradvány 32,486 ft. 30 kr. b) 1846ik october utólján maradt készpénzül a' pesti kereskedelmi bankban további rendelkezésig 50 ezer ft. c) Haszonbérletek és bérekéből 155,657 ft. 58 kr. d) Eladott széna, marhák és bitang lovakból 541 ft, 44 kr. e) Az adópénztárból g á b á k fejében 160,868 ft. 24 kr. állandó és 44,778 ft 4 kr. bizonyos maradvány. f) Régi hátramaradásokból bizonyos maradvány: 2459 ft 35 kr. kétséges: 27,064 ft 57 kr.; s hihetőleg elveszett: 34,518 ft 28 kr. g) Magszakadasi örököségekből 3589 ft 27 kr. Bélyegzési díjakból: 52 ft 22 kr. h) Bérkocsis díjak fejében (125*) kocsis 4 ft 48 kr.) bizonyos maradvány: 302 ft 8 kr.; kétséges: 151 ft 4 kr.; állandó bevétel 600 ft. i) Telekhivatali átírási díjak, hegyvám, és örpénzekből 20% lejtéssel: 39,299 ft 35 kr. történeti ingadozó bevétel. k) Polgári díjak fejében három osztály szerint polgárfiaktól 6 ft, idegen háztulajdonosak és tisztess rendűektől: 50 ft, idegen iparüzők és kereskedőktől: 12 ft 25% lejtéssel 12 ft bizonyos maradvány, és 3019 ft 45 kr. történeti-ingadozó bevétel. l) Külfországra szállított pénzekből járó 5% díjakból 1652 ft 37 kr. kétséges maradvány és 364 ft 39 kr. történeti bizonytalan bevétel stb.

Ugyanezen rovat kiadásai így áll: maradék 27,387 ft 9 kr.; állandó kiadás: 230,823 ft 25 kr. történeti: ingadozó kiadások: 268,526 ft 49 kr. bizonytalanok***) 3448 ft 11 kr. Egyes kiadási tételek: a) királybér 840 ft. b) Fizetésekre, szállásbérletekre és váltásokra: 97,320 ft 42. c) Lelenczekre (103 lelencz egyenkint 16 pfrttal) 1648 ft. d) Tüzöltő szerekre***) 3089 ft 59 kr. e) Irószerekre 7409 ft 39 kr. állandó, és 1754 ft 43 kr. maradék kiadás. f) Az országgyűlés és tárnokszékekre küldendő követek és tisztviselők napdíjaira 1300 ft. g) Pörlekedési költségekre 60 ft. állandó s 132 ft 8 kr. történeti bizonytalan kiadás***) h) A' városi rendőrbiztosok, poroszlók és mezei kerülok ruházatjára 129 ft 12 kr. maradék: 3631 ft 52 kr. állandó, és 200 ft. történeti kiadás. i) Indítványzott 32 poroszló ruházatára s följegyztetésére 2816 ft. k) Rabok és foglyok tartására: 1137 ft 32 kr. maradék: 8001 ft 24 kr. történeti ingadozó kiadás l) Csatornákra s vízlecsapolási árkokra: 34,841 ft 25 kr. m) Utcavilágításokra 42 ft 43 kr. maradék, és 29,767 ft 4 kr. történeti költség***) n) Kövezet- re és feltöltésekre 9996 ft 51 kr. maradék és 61,725 ft. történeti o) Utak tatarozására: 1695 fr. 40 kr. maradék 11637 fr. állandó és 10,507 fr. történeti; p) Utak építésére 9150 fr. q) Töltésepítésre s partszabályozásra 146 fr. állandó, és 10,950 fr. történeti. r) Az utcák tisztogatására: 11,337 fr. 20 kr. állandó, és 4370 fr. történeti***) s) A' városi közzintézetek fölségállítására 16,885 fr. 26 kr. t) Nyilvános ünnepélyekre 4700 fr. u) Rendkívüli kiadásokra: 5231 fr. 3 kr. stb.

Ezen pénztár sommás kitétele a' följegyzettek szerint, miknek azonban mi hely szüke miatt csak nevezeteseit emelők ki — így áll: b e v é t e l e k, állandók: 402,752 ft. 12 kr.; történeti ingadozó: 75,694 fr. 56 kr.; történeti bizonytalanok: 4921 fr. 59 kr.; az 56,617 fr. 13 krnyi bizonyos maradványból 49,439 fr. 39 kr. összesen 527,886 fr. 47 kr. K i a d á s o k, maradék: 27,387 fr. 9 kr.; állandók: 230,823 fr. 25 kr.; történeti ingadozó: 268,526 fr 49 kr.; történeti bizonytalanokból 1149 fr. 24 kr. ö s z s z e s e n : 527,886 fr. 47 kr. vagy is annyi, mennyi a' mértéket épen megüti. Jövő számunkban a' betűkkel jegyzett s az egyes tételek támogatására felhozott okleveleket fejtegetendem.

S z é l t e z a i.

*) Itt talán számhiba van, mert a' pesti fiakerek száma a' 125 jóval túlhaladja. K ö z l ő
**) A' bizonytalan költségkiadások alatt nem olyasmit kell é itt érteni, mint például a' francia vagy angol miniszteriumoknál a' titkos költségekről? K ö z l ő.
***) Ennyi pénzen csakugyan kielégítőbb tüzöltő-szerek lehetnének. K ö z l ő.
****) Egy pörlekedő városban ily esekély perkölség csakugyan csuda. K ö z l ő.
*****) Ennyi pénzért bizony bizony több világosságot vehetnének, mint mennyi a' városház-térre szorult. K ö z l ő.
*****) Ezen összeg szeméért — pedig csupa szeméért, mely közönségesen ott hagyatják, hová az idő és szelek forgandósága veté, figyelem nélkül nem hagyható; ezt tudva most már mindenkinek joga van tiszta utcákat — o h a j t a n i ! K ö z l ő.

ERDÉLYI ORSZÁGGYŰLÉS.

LI. Országos ülés. (A' földesuri kihágások fölötti tanácskozás vége.) Miután a' tárgyhoz senki sem kívánt többé szólani, elnök ó nmlga ekkép adá elő a' tanácskozás eredményét: A' r. bizottság a' 12dik t. ezikk 1ső §ában ezt mondja: „ha valamely földesur urbérését az urbérben megállított tartozásin fölül, vagy az ott elhatározott módtól eltérve erőltetné szolgáltatni, minden ilyen gyalog napszámért egy, ökrös napszámért két ftot tartozik fizetni urbéri uton.“ Ennek ellenében Dobokam. főisp. elvileg nem ellenkező, de kiterjedtebb szerkezetű véleményét eként terjeszté elő: „ha valamely földesur urbérését az ez évi 4dik cikkben kijelelt szolgáltatón fölül, vagy az ott elhatározott módtól eltérőleg, helyes méntéséget bé nem véve, erőltetné szolgáltatni, vagy az ez évi 5ik 6ik törv. ezikkben megállított tartozáson fölül adóztatná, az első esetben minden ily napszámért a' Xldik t. cz. 1ső §ában megállított napszámi büntetést annak neme szerint, mint szintén a' második esetben a' tartozáson fölül adóztatást kétszeresen tartozik az illető hatóság úján megteríteni.“ — Ezen módosítást a' kk. és rr. többsége elfogadta. Az ezután következő 2, 3. és 4dik §kat a' dobokam. főispáni javaslat egy §ba szorítja, következő elvekre alapítván: „Ha a' föld. ur bíraskodása alá nem tartozó esetekben, vagy a' Xldik t. cz. 3dik §ban meghatározott tanuk elmellőzésével itélne urbérese fölött, ha mindjárt a' Xldik t. cz. 2dik §ban szabott büntetés mértékét fölül sem haladja, a' felvett büntetést kár, költség megtérítésével tartozik visszafizetni, e' fölött ha a' felsőbb bíróság által a' kihágás oly neműnek találtatnék, melyért a' közigazgatásnak fenytőleg fel kellene lépni, ezen esetben 12 ftól kezdve 200 ftig való büntetés felvételése iránt rendes törvény úján folytatandó külön keresetet rendelhet.“ — Ezen §ra nézve azok is, kik pártolták, ezen ellenvetést tették, hogy ezen §ból ki van hagyva, mi benne van a' r. biz. munkálataiban, hogy t. i. oly földesurat is érjen büntetés, ki a' büntetés nemeit megváltoztatott, oly büntetés nemével illeti az urbérest, melyet neki a' törvény meg nem enged. Volt oly vélemény, mely szerint nem rögtöni eljárással, hanem fiscalis actio úján megítélendő büntetés szabassék a' földesurra. Végre a' 12 — 200 ftig való büntetést némelyek igen tágnak és határozatlannak találták, tehát kívánták, hogy a' büntetés a' r. bizott. szerint bizonyos esetekhez mérve szabassék meg. A' mennyiben azonban szlő elnök a' többséget észrevette, dobokai főisp. javaslatát mellett nyilatkozott, hanem az iránt nincs egészen tisztában, kívánják é a' kk. és rr. ezen törvényezikbe béigatni, hogy a' mely földesur a' törvényben meghatározott büntetésnemeken kívül más alkalmazna. büntetessék, a' mint azt dobokai főispán ur is elfogadta.

Ugy véli sz. elnök. Fogaras vid. k. indítványát a' többség helyesléssel fogadta, mely szerint a' javaslat 7ik §sa ezen 2ik § végéhez esatoltassék. Tehát ezen 7ik §us „a' törvényben megirt kihágások tételével kapcsolatban elkövetett, de nem urbéri utoni megfenytéshez tartozó tényekért a' földesuri hatalom gyakorlatára helyettesített személyese közkereset alá is vethetetik“ nagyobb tisztaság okáért a' 2ik §us végéhez fog ragasztatni. Az 5dik § helyett ezen §ust javasolták: „ha a' földesur a' törvény úján mellözve önkényüleg tételné ki telkéből urbérését s a' 9ik t. cikkben megállított eseteken kívül az urbéri telek használatát, és építvényei eladását akadályozná, avagy a' 10ik t. cz. szerint, a' költőzködés feltételeinek megelőzőleg eleget tett urbérest a' szabad költőzéstől feltartoztatná, mindenik esetben az alább megállítandó hatóság az urbérest a' törvény engedvényei gyakorlatába helyezi, e' felett a' földesurat 24 frton maraszthatja.“ Ezen módosítást a' többség elfogadta, azonban a' kárpótlás, költség és fáradság belététeik. A' 6ik §us helyett ez javaltatott: „ha a' földesur urbérését a' 3dik t. cz. 5ik 6ik §ban adott javadalmak, s a' 9ik § intézkedése ellenére az ott meghatározott uton kívül malma használatától önkényüleg megfosztaná, az urbéres az alább megállítandó hatóság úján, a' törvény biztosította használatba vissza állítatván, a' földesur azon feljül, hogy a' megfosztásból eredő veszteségért kárpótlással tartozik, 24 frtal fenytetik.“ Ezt a' többség elfogadta. A' következő §ust fogja tenni a' r. bi. XI t. cz. 10 §, u. m. „ha földesurától a' földesuri hatalom gyakorlatával fel nem ruházott gazdatist, s bár mi névvel nevezett biztos kihágásokat követne el, és elszökő szándékának jelét adná, és birtoktalansága esetében kezeseket nem állítana, ellene nem állván nemesi kiváltsága, a' földesur előtűdtával a' járásbeli szolgabíró s duló által legottan letartóztatassék és megyei fogházba küldessék.“ Ezen § el van fogadva, valamint ezen végső 8ik § is „e' törvényezikben elő sorolt minden esetekben az eljárás minden költségeit a' vesztő fél fogja hordozni.“

Ezzel az ülés eloszlott.

VASUTIREMÉNYEK ERDÉLYORSZÁGRA NEZVE ezim alatt a' brassói német hetilap mellettése S a t e l l i t egy ezikkel közöl, mely három hazai végpontot (aradit,

temesvárit s nagyváradit) állítván fel összeköttetésül az Erdélyországban építendő vaspályával, ezek előnyösségét egyébiránt most nem taglalván, alább nyomos okokkal bizonyítja be, mikép a' remények egy erdélyországi vasutra, melyek soha nagyobbak és szebbek nem voltak mint most, minden bizonynyal egykor teljesülnének.

„Elsője mindazon oknak, melyek statistikai kereskedelmi s nemzetgazdasági, politikai és hadtani tekintetben ezen reményteljesülés mellett szólnak (mely okokról még bővebben lesz szó) — az, hogy Aradon vagy Temesváron által Erdélyországhoz nemsokára sinut közelg, mely ezen, kereskedésünkre nézve fontos helyeket egyenes összeköttetésbe hozandja Pest, Bécs, Hamburg és Londonnal, s hogy ennél nem állapodhatni meg, miként ezt valamennyi, nagy jövedővel bíró vasutnál látjuk. Bármint döljön is el a' koczka, t. i. Temesvár v. Arad részére: Erdélyországnak ezen két vonal valamelyikéhez kell csatlakoznia. — Mi a' térségi nehézségeket illeti, minden esetre bizonyos, hogy a' Maros folyó mintegy áttörést képez Erdélyországból, s hogy ezen maros-völgyi vidék a' folyó fölmentiben, természetes utmutatoul látszik szolgálni, mely irányban vezetendő a' vasut Aradról közvetlenül Erdélyországba. Néhány szép érintkezési pont is fekszik e' vonalon, mint Pályi, Radna és Soborsin. De az említett folyónak tapasztalt mérnökök által még meg nem vizsgált iszonyu kanyarodásai, sziklák s omladékokon keresztül hatása, a' nyirkos vagy porhanyus föld minden esetre nagyon fogná akadályoztatni az ez irányban vasutépítést s ezen fölül szikla-széthányatások, átmetszések s kívánatos töltések által igen drágává teendnék. A' remény tehát ez irányban, ha más tulnyomó előnyök által nem emeltetik, nem épen oly fényes, mint hinni lehetne, mindazáltal magasb érdekek figyelembe vétele mellett épen leverőnek mégsem mondható.

A' temesvár-erdélyi vonalnak ellenben Lugosig kellene haladnia, itt hármas évonalk megfelelnie, t. i. az épen nevezettnek, továbbá a' fővonalat Dunához követnie s a' közlekedést a' kinstári s magányos kőszén-és vasbányákkal, hol a' nélkül is legujabb tudósítások szerint az idén már vasutépítéssel foglalkodandnak, magában egyesíteni s aztán mellékvonalul az erdélyi határok felé Krassómegeye lapályin keresztül részint a' Bega-csatormán, részint a' Bega-csatornától töltő vízek partjain Koszticzig vezetettmie, hol ugyanez — mélygerinczű — hegyen áthaladva, Gerendnél Hunyad megyében a' Marosvölgybe kellene szakadnia. Ha már a' térségi s lejtmerési viszonyokra nem tekintve, a' távolságot Gerendtől Hunyadig összehasonlítjuk amazzal, t. i. Gerendtől egész Lugosig vettel, legott látjuk, hogy az utóbbi távolság felényivel kisebb, következőleg félannyi költség — s időnyereséggel előbb érhetni el a' nagy pályavonalat Erdélyországból, ha a' temesvár-erdélyi vonal lépne életbe. A' remény ez esetben Erdélyországra nézve nagyon megnyugtató. Azok, kik az Aradali összeköttetést már most, a' nélkül hogy tudnák, mikép áll a' dolog s mi fog történni, föltétlenül pártolják, azt állítják ugyan, hogy az aradiaknak minket kell tekintetbe venniök, mivel mi feksznük hozzájuk legközelebb s mivel csak a' mi áru- és személyszállításunk mellett jövedelmezhet vonaljuk Szolnokig, míg a' temesváriak keveset gondolnak velünk, pályákat egész a' Dunáig vezetik, összeköttetésbe hozzák magokat a' dunagőzhajózással s tölünk még a' kereskedési közlekedés-maradványt is, melyet a' dunagőzhajózás hagyott számunkra, elvonják. — De ezek nem tudják, mit beszélnek. Valamely fő vasutvonal annál többet jövedelmez, minél több jövedelmező elemet foglal magába, valamint a' folyó annál vizgazdagabb, minél több patak ömlik beléje. Engedjük meg csak a' temesvári vasutvállalkozásnak a' dunai előnyt, hisz a' társaság annál gazdagabb s vállalkozásra később lesz s a' mi reményünk s vágyainkat annál hamarabb teljesítend. A' vizutak fölfele nagyon bizonytalanok, főleg a' Vaskapun keresztül, drágák és lassuk, csak a' legvégső szükségben használtatnak, majd vízhiány, majd jég miatt járhatlanok, tehát e' tekintetben sem biztosak, míg a' vasut csak igen különös esetekben s legfőlebb néhány napra szünteti meg járását. A' Dunához minden esetre Vaskapunál vezetendő vasut kétségkívül felülről és Szerbország felől erősen használtatnék s eleinte talán az erdélyi szárazföldi közkereskedéstől is nem egy pontot vonna el, de ettől bizonyosan csak eleinte s csupán addig tarthatni, míg Erdélynek nem lesz vaspályája. Áruja és személye szállítását minden kereskedő s magán-ember inkább a' vasutra mint a' folyóra bizandja fölfele menet, mert ez szerfölött lassu utazás s ez az, mi a' vasut létrehozását sürgeti. A' dunagőzhajózástól lefele azonban nekünk a' temesvári vasut mellett mitől sem kell tartanunk. És vajjon Arad a' Bányára, vasbányákra és Dunára nem lesz é tekintettel s meg fog é Erdélyországgal elégülni? — A' nagyváradi-kolozsvári vasutiránti remények nem épen jó lábón állanak, mert még bizonytalan: vajjon a' debreczeni-nagyváradit vonal fog é létesülni? Ott a' vasutépítést inkább a' földesuri, mint ma-

gasb ös... nek legsz... I p... sáron, D... tak az ip... tal; De... Papp S... v á r ó l... kovits M... és Novák... rian Ant... Lázár; M... testvérek... Csász J... György é... Sz á s r... vérek; S... Márton;... András;... tán; M... ber Zach... cs á r ó l... math Kr... lah r ó l... nek tartj... által a'... ó ü g y... szermin... legközele... dig tart... a' pal... g y ö n y... veskedhe... igazgató... A' Jerseybe... töméré... telre. R... költöben... zik. A' szállítás... kukoric... resztlő... P... april 22... Maria ki... reg nem... a' nap ke... Tage... 27kén, ... ostrom... nek s ju... tubalba... jalgab... gától s... tatta mi... tárezát... sabonba... sergek... A' te lázon... tával, ... azt; az... nevezet... követek... voltak s... sokára... számát... tott kés... magata... S... jesztett... vei lén... nemzet... jeruzsa... jótékon... dák jós... s valan... almada... gyedár... vertára... gyéb ja... sokkal... vetelés... nyugdíj... rosbani... son ner... szintug... a' 3 pe... nak adr...

gasb öszérdek tételezi föl. Az bizonyos, hogy Erdélynek legszebb remények nyílnak vasuti közlekedésre.

TARSULATI ELET.

I p a r m ű t á r. Közelebb mult szentgyörgy-napi vásáron, Debreczenben következő kereskedő urak vásároltak az iparműtárból: **A b r u d b á n y á r ó l:** Gergely Antal; **Debreczenből:** Kardos László, Papp László, Papp Sándor, Pethő Sándor, és Szikszay József; **Dé-váról:** Csiky Emmanuel. **Erzsébetvárosról:** Szenkovits Miklós; **Keresztúrról (Sztás):** Papp Miklós, és Novák Antal; **Kolozsvárról:** Abrahám Antal, Florián Antal és Mesko Antal; **Ofenbányáról:** Csiky László; **Marosvásárhelyről:** Csiky István, Kondray testvérek és Simay András; **Nagy-Bányáról:** Ifj. Csasz János és testvére; **Nyíregyházáról:** Graf György és Schmal Károly; **Somlyóról:** Papp János; **Szászrégenről:** Hellwig Károly és Marinovits testvérek; **Szászvárosról:** Gombos György és Publik Márton; **Szathmárról:** Bogdány Gergely, Lengyel András, Lengyel testvérek, Török Simon és Ember Kajtán; **Marmaros Szigetről:** Hollóssy Simon és Ember Zachariás; **Szólósról (Nagy):** Zeisler Miklós; **Tarcsáról:** Szakál Antal; **Tordáról:** Biluska Jakab, Harmath Kristóf; **Udvarhelyről:** Puskás Gergely; **Zilahról:** Imzon Lajos. — **Alulírott igazgató kötelességének tartja a minden alkalommal az Iparműtárhoz s ez által a hazai iparossághoz újból csatlakozó ügybarátoknak szives köszönetet mondani, egyszersmind ösztönt örvend már most tudathatni, hogy a legközelebb medárdnapi vásárkor Pesten nemcsak az eddig tartott különféle készítményekkel szolgálhatand, hanem a palotai színyomdából kikérülő gyönyörű nyomtatott kelmékkel is fog kedveskedhetni. Május 6kán, Nagy József, iparműtári igazgató.**

KÜLFÖLD.

AMERIKA. Egy philadelphiai lap jelenti, mikép a Jerseyben örölt s Angliába szállítandó lisztmennyiség oly tömérdek, hogy nem bírnak elegendő hajót kapni az átvitelre. Roppant kukoriczaliszt-készletek fekszenek több kikötőben s valamennyi helyen, hol csak vasutállomás létezik. A magtárak zsúfolva gabnával s éjjel nappal folyvást szállítják a vaspályavonatok. Mintegy háromszáz szekér kukoricza haladt mult hó közepe táján Boundbrookon keresztül Ujbraunschweig felé.

PORTUGÁLIA. April 28kai madridi lapok szerint april 22kén angol közbejárás mellett egyezség kötöttet d. Maria királynő s a portói junta között. A spanyol hadsereg nem halad ennek következtében tovább. Ellenkezőleg a nap kelte számával a maj. 3kán Havreba érkezett „Le Tagé“ postagözösön hozott levelek jelentik, mikép april 27kén, azon pillanatban, midőn a zendülők Lissabont már ostromolni készültek, a királynő engedélyeket ajánlt a népnek s juntának. Sa da Bandiera mindazáltal, ki akkor Setubalban állomásozott, visszautasítá az ajánlatot azon megjegyzéssel, hogy ő a portói junta parancsi alatt állván, magától s hirtelen nem intézkedhetik. A királynő megváltoztatta miniszterségét, mellyben Tojal a pénzügyi s tengerészi tárczát nyerte el. — Donna Maria Saldanha tábornokot Lissabonba hívatta vissza. A király maga személyesen állt a sereg élire.

A szent Mihály sziget (egyike az azoriaknak) szinte lázong s öszszeköttetésbe tette magát a portói juntával, erejéhez képest nagy pénzösszeggel gyámoltván azt; azonfölül hajókat és hadsapatokat is szándékozik a nevezett juntának küldeni.

SPANYOLORSZÁG. April. 25kén a moderadopárti követek gyülekezetet tartottak, mellyben csak hetvenen voltak száma jelen; remélik azonban, hogy e töredék nemsokára új szaporodások által egész százig fogja egyedei számát emelni. A gyűlés esti 8 órakor vette kezdetét s tartott késő éjjelig. Ugylátszik több határozatot hozott miképi magatartása felől.

Salamanca nagyon fontos törvényjavaslatokat terjesztett a cortes elibe, mellyekben pénzügyi igazgatása elvei lényegileg nyilvánulnak. Kivánja mindenekelőtt, hogy nemzeti javakul jelentessenek ki minden katonarend s a jeruzsalmi johanniták birtokai, az alapítványos szállók s jótékony intézetek, egyetemek s egyéb nyilvános tanodák jóságai, minden a statushoz tartozó ingatlan tulajdon s valamennyi községi jóság s illetőség, kivéve csupán az almadai bányákat, a katonai fegyvergyárakat, a status egyedárúsága alatt álló árúgyárak és táraikat, a kir. fegyvertáraikat s a papi jóságokat. Ezeket kivéve minden egyéb javadalom tömegesítetté, 3 pctes adósság papirokkal fizetessék. Egy másik tervezet a függő adósságkövetelések 3 pctes, — harmadik a köztisztviselők hátraléknyugdijai s egyéb járandóságainak ugyanazon papirosbani tőkésítésére czéloz. Ha ezen tervek mély számításon nem alapulnának, eszelősöknek lehetne nevezni azokat; szintugy szédül tőlök az ember feje. Annyi bizonyos, hogy a 3 pctes állásnak aránytalanul magas értéket szándékoznak adni. Közel fekszik annak titkos oka. Ama törvényja-

vaslat t. i. életkérdés Salamancára nézve. Ha keresztülviszi, akkor leghatalmas ember Spanyolországban, mivel akkor a papiros hasznóbérlési rendszer által töménytelen 3 pctes öszszéget tart kezében; ha nem, akkor épen ezen játék silányítja őt tönkre, s a pénzkirály özön veszteségek alá temetetik. Különösen a községjövők fenyegető terv számos vagyonatlan család érdekeivel ütközik öszsze. Valamennyi spanyol község és város néhány fekvő telket bír, közös jóságul, mellyeket a helyhatóság közcélokra kezel s igazgat. Ezen közös telkeket részint a móroktól elfoglalás, részint ama korbéli királyi adományozás útján bírják. Ezek öszszesen sokkal nagyobb jóságátömeget képeznek a papság és szerzetesek előbbi birtokainál. Tagadhatlan, hogy ezen községjövők igen rosszul kezelik, s hogy e mellett számos tékozlás és elikkasztás történik, papiros pénzeni eladatásuk még kevés haszonnal jár a községek s nemzetre nézve. Általján fogva nagyszámu közös jóságot el sem kellene adni. Mert legtöbb községben ezen jóságokhoz tartoznak a malmok, mosóhelyek, csapszékek, legelők stb. mellyek ha magánykézre mennének által, a lakosok sok bajnak lennének alávetve, mi folytonos lázongásokat vonna maga után. A kolostorjövők eladatását sokkal kevesbbé érezze meg a nép mint fogná megérezni a községjövőkét, mellyekből számos család fen is tartja magát. — A börzén egyébiránt a 3 pctes papirok ára esökkent s nem emelkedett mikép azt Salamanca magának képzelé.

April 28kán a királynő egy, Olozoga, Mendizabal, Cordero s más tekintélyes progressistákból álló küldöttséget hallgata ki, melly az iránt esedezett nála, hogy a közböcsánatot többi közt Esparterora is terjeszse ki. A királynő különben kegyesen fogadván az esedezőket, kérelmök teljesítettése iránt őket felelős minisztereihez utasítá.

ANGLIA. Albert hgnek a cambridgei egyetemkancellár hivatalába igtatása jul. 6kán menend ünnepélyesen véghez. — A parlamenti legutóbbi ülések egyikében köszönetet szavaztak az amerikaiaknak azon emberbaráti készségeikért, mellyel az éhező irlandiakat gyámoltini siettek. — A halomás Irlandban folyvást növekszik s már a fensőbb osztályokat is elérte. Daczára az uralkodó nyomornak mégis folyvást szállitnak ki Irlandból mindennemű élelemszert Angliába.

Angol lapok april 29kéről írják, mikép az angol bank most kissé kézebben számítol le, mindazáltal nagyszámu váltót s ezek közt papirosokat legelső házkától visszautasít. A pénzüzség leginkább a gyárkerületekben érezhető, hol a tartományi bankok nem képesek a gyárosoknak további hitelt adni.

FRANCZIAORSZÁG. A gyarmati rabszolgaság tüstinti megszüntetését illető kérelmek tárgyabani tanácskozás april 26kai követkamrai ülésben igen élénkül folyt. Ledru Rollin szabadelvű tag kimutató, mikép rabszolgák javára czélzó pontjait az 1845ki átmeneti törvénynek, melly által a rabszolgák önmegváltása könnyebbült, helyzetök javítottat, s általján fogva tökéletes felszabadításuk készítetik elő, az ültetvényesek ellenállása s hatóságok munkátlansága következtében teljesítetlenül maradnak. Így Mathieu admiral Martiniquei kormányzó nyilván igen eszélytelen rendszabálynak állítá az önmegváltási engedélyt; ugyanazon tisztviselő egy nagy lakomát adott megünnepléséül egy ültetvényes fölmentetésének, ki egy feketével elköveztet kegyetlensége miatt törvényszék előtt állt vala. Valamennyi gyarmati tanácsos a törvény ellen van s annak végrehajtását mindenkép gátolják. Még a gyarmati papság is ellenzi a rabszolgaság megszüntetését, hiszszószékéről szabadnak nyilvánítja a rabszolgaságot, sőt maga is tart feketéket rabszolgául, s ellenzi azoknak iskoláztatásban részesítésüket. Ekép a következő kör támad: nem akarják a rabszolgákat felszabadítani, mielőtt nevelés által előkészítettének, de ez utóbbit megtagadják tőlök. Szónok aztán néhány példáját hozá fel azon kegyetlen bánásmódnak, mellyben a francia gyarmatbeli rabszolgák részesülnek. Egy öreg aszszony, kezei s lábain megkötötve, 29 korbácsütést kapott, úgy hogy vére folyt s a szegény öreg eszméletlenül rogyott fíja karjaiba, ki őt a fenytésnél tartani kényszerítették. Épen annyi ütést kapott egy öt hónap óta terhes asszszony, melly embertelen bánásmódnak idélen szülés lón eredménye. A rabszolga-felügyelő, ki e kegyetlenséget elköveté, törvényszék elé állítottat ugyan, de két héti fogság után kiszabadult. (A gyarmat miniszter az őta megölt a viselős rabszolga-nóket testileg fenytetteti). Egy négerfiu idegen kertbe hatott, az ültetvényes elfogván őt bírőhoz vezette; ez tollkésével egy darabot vágott le a fiu fülelől őt annak lenyelésére kényszeríté. Ez iszonyu tény be van bizonyítva és pedig fehérektől vallomások által. Azon gyamu következtében, hogy egy fiatal néger egy ökröt megmérgezett, kényszerítve volt az levágott ökröföt egész a megrothadásig nyakáról lecsüggve viselni; a rothadási büz következtében származott betegség előlé a fiatal néger. E tény szinte bebizonyult a frank tisztviselő ál-

tal intézett vizsgálat nyomán. Ezen becsületes ember a törvényt egész szigorúsága szerint akará alkalmaztatni. De illeten lelkiismeretes tisztviselőket a gyarmatokon vagy minden társaságból kizárnak, úgy hogy végre távozni kénytelenek, vagy elmozdíják az ültetvényesek az anyaországban hatalmas befolyásuk által. Így történt Frankkal is. Miután egy kísérlet, őt önkénytes lemondásra kényszeríteni, nem sikerült, a dolgot oda feszítették, hogy a tisztviselő Franciaországba viszzahivatván, fizetése felényire csökkentett. Ez úgy a kormányhoz érkezett, de az a sérelmet nem orvosolta. Szólo tehát ezen okokra támaszkodva, tüstinti felszabadítás mellett nyilatkozik. Az általa elősorolt események oly kellemetlen érzést idéztek a kamrában elő, hogy Jollivet ur, egyike a gyarmatok fizetési követelők, midőn amaz adatokat rágalomakká bélyegezni s megczafolni akará, szóhoz sem juthatott s a tengerész és gyarmati miniszter Makau admiral ellenvetései is kevés viszhangot találtak. Sajnátt fejezé ki az előforduló kegyetlenségek miatt, s a kormánynak okvetlenül más rendszabályokhoz kell nyulni. Hogy a kérelmek valamely miniszterhez megvizsgálásul utasittassanak, ez ellen már csak azon okból is nyilatkozott, mert az által ingerültség gerjesztetnék a kedélyekben s a kormány feladata, mellynélfogva tökéletes felszabadítást akar előkészíteni, nehezítették. Gasparin Pál tudósító a vizsgálat mellett nyilatkozott azon hozzáadással, hogy a kamra ez által az 1845ki törvény teljesítettendése s a végképi felszabadítás iránti vágyát mondja ki. Dupin ur szinte sürgető az igazságminiszterhez utasítást, hogy a gyarmati bírák ezek alá rendeltetvén, inkább a francziák mint ben-szülöttekből választassanak, holott most a gyarmati bírák többsége creolokból áll, kik az ültetvényesekkel legszorosb öszszeköttetésben állnak. A kamra végül elhatározá, hogy a kérelmek az elnök-miniszter s gyarmati és igazságügyi miniszterekhez utasittassanak, mi mellett Guizot ur is, eltérve társai véleményétől, nyilatkozott. Ezen határozat yereség a gyarmatminiszterre Mackau admiralra nézve s a National ügy vélekszik, hogy az elbocsátást kérend. Egyszersmind érelyesb rendszabályokat ajánl e lap a rabszolgafelszabadítás előkészítésére, névszerint mintültetvényeket szabad munkával, s tanácsolja az ültetvényeseknek: nyuljanak más természetű ágakhoz is ne csupán a czukornádtermesztéshez, mellyet eddigelő majd kizárólag gyakoroltak. —

POROSZORSZÁG. Berlin város nyugalma april 23ka óta a v a r t a l a n. A 200nál többre menő elfogottak már a legújabb törvénykezési mód szerint elítéltettek, részint szabadon bocsáttattak. — Mindkét országgyűlési curia a burgonya-kivitel s pálinkaégetés megtiltatását határozta el.

A rendek udvaroltakor ő felsége a király minden tartománybeli követekhez külön szólott. A poroszoknál kezdve emlité, mikép ők adtak nevet az országnak, e miatt igen fontosak; azonban ellenzék létezik keblökben a király kormánya ellen. Ekkor személyesen fordulva Saucken követ felé, megjegyzé a kir: ön ellenem de megvallom, ön becsületes ellenzék s ohajtanám, bár véleményosztályosi mind olyanok volnának. A pomeránoknál dicsérte ismért hűségüket és szeretetét fejezé ki irántok; ha különös kivánásagik vannak, forduljanak csak testvérehez, helytartójkokhoz s minden teljesülni fog. A markbeliekhez hévvel így szól a király: „itt barátim, testvéreim közepett vagyok“ önök az erősek, gyámoltisák a gyöngébbeket. Erre megölelé a király a brandenburgi országy. marsalt Rochow urat és szívélyesen megcsókolá. A lengyelek mellett elhaladt, de mintegy meggondolva magát viszzatért hozzájuk s kijelenté, mikép sok bajt és bánatot okoztak neki, remélli mindazáltal, hogy viseletök az országgyűlésen olyatán leend, mellyel meg minden megfordulhat. A szászokat jóakaratu nyilatkozatokban részesíté; a sziléziaiaknak ezt mondá: „tartományuk gyémántja koronámnak, magában véve egy ország. Nagy befolyásuk van mind jóra mind rosszra általján. — A rajnavidékieknél megjegyzé, hogy a parlamenti taktika velök született s hogy országgyűlési tárgyalásaikat mindenkor nagy érdekléssel olvasá; mire a rajnai tartományok képviselői éljent kiáltottak a szemletartó királynak.

NEMETORSZÁG. A drágaság miatti nyugtalankodások s csendzavarások egész Németországban elterjedtek. Berlin, Stettin, Ulm, Stuttgart, Boroszlo, Posen, Offenbach stb. sajnos kicsapongások s ezek következtében itt ott polgárverontás színhelyei lőnek, melly kihágások azonban nem annyira rendőrségi erélyesség által, mint inkább a különben békére hajló német természet következtében csakhamar végöket érték. S történtek ez alkalommal esetek, mellyek a művelt és kedélyes Németországra barbár bánásmódi bélyegeket nyomnak; így például Smalkald környékén egy pór Gotha felé gabonát szállítván, egy csapat lázangótól megtámadtatván, mivel d u r v a hangon vonakodott árúját az ottani piaczáron eladni, levágott fülelkel bocsáttatott el s gabnája elszákmányoztatott.

Trattner és Károlyi nál Pesten, épen most hagyta el a sajtót s minden könyvvarus által megszerezhető:

„Ősiség”

Gosztonyi Miklós. Ara borítékba kötve 40 pengő kr.

Árverési hirdetés.

A' nm. magyar kir. udv. kamara rendeletéből Liptó megyébe keblezett hradeki kamarai uradalomban a' királyi haszonvételek folyó 1847ik évi november 1sőtől kezdve három egymásután következő esztendőre vagyis 1850ki october hó utolsójáig folyó évi május hó 27én (huszonhetedikén) a' hradeki várban délelőtti 9 órakor tartandó nyilvános árverés útján a' legtöbbet ígérőknek haszonbérbe fognak adatni. Nevezetesen:

I. Vendéglői és italmérsi haszonvételek.

1) A' verbicz-husztóki kocserma husmérés joggal, 150 örlő kert, 25 hold 450 örlő szántóföld és 15 hold 's 900 örlő rét haszonvételel.

2) A' hradeki kocserma Porubka mellett husmérés joggal, és 150 örlő kert, 720 örlő rét, és 575 örlő szántóföldi haszonvételel.

3) A' hibeai kocserma husmérésrel és saját italainak szabad kimérésével (a' sört kivéve) nemkülönben 405 örlő kerttel, 11 hold 's 634 örlő szántófölddel, és 23 hold 's 1134 örlő réttel.

4) A' hradeki várbeli kocserma egy kis házikert és 1080 örlő kiterjedésű szántóföld haszonvételel.

5) A' szhalti kocserma egy 720 örlő kerteseke haszonvételel.

6) A' rihodnai vendéglő husmérés joggal, saját italainak (a' sört kivéve) szabad kimérésével, 81 örlő kerttel, 6 hold és 962 örlő szántófölddel és 26 hold 's 154 örlő réttel.

7) A' bíkbanoszi vendéglő husmérés joggal, saját italainak (kivéve a' sört) szabad kimérésével 's 37 holdra terjedő telek haszonvételel.

8) A' teplicskai kocserma husvágó-székek 's a' bérlő saját italainak szabad kimérésével, oda érve a' sört is, 6 hold 's 1284 örlő szántófölddel és 1 hold 's 970 örlő réttel.

9) A' dorallorai kocserma husvágó-székek, a' bérlő saját italainak (kivéve a' sört) szabad kimérésével, 8 hold 's 904 örlő szántófölddel és 13 hold 's 162 örlő rét-haszonvételel.

10) A' kokorai kocserma husvágó-székek, a' bérlő saját italainak (kivéve a' sört) szabad kimérésével, 893 örlő kerttel, 13 hold és 45 örlő szántófölddel és 10 hold 1132 örlő nagyságu rét haszonvételel.

11) A' plosztin-illanorai kocserma husmérés joggal, a' bérlő saját italainak (kivéve a' sört) szabad kimérésével 's 1/3 telek-haszonvételel.

II. Örlő-malmok.

12) A' hradeki malom négy örlő kövel, de azon világos lekütelezettséggel, hogy a' hradeki sörház bérlője számára a' malomból ingyen tartozik örleni; e' malomból elcsatolva van 872 örlő kert és 3 hold 760 örlő szántóföld haszonvételel.

13) A' verbicsi malom négy kerékre két holdnyi telek-haszonvételel.

14) A' rihodnai malom három örlő-köre posztókallóval 2 hold 812 örlő kerttel, és 2 hold 8217 örlő szántófölddel.

15) A' három kerékű teplicskai malom kallóval 812 1/2 örlő kert-haszonvételel.

16) A' kokorai malom három örlő-kövel, kallóval, és 4 hold kiterjedésű kert haszonvételel.

17) Az illanorai malom egy kerékre 650 örlő kert haszonvételel.

18) A' sotti örlőmalom három kerékre, 1 hold 1168 örlő kerttel, 12 hold 132 örlő rét haszonvételel.

III. Mészárszékek.

19) Verbicz mezővárosban 20) és Verbicz-Husztákon.

IV. Halászat.

21) Rocza és Maluzsinában, 22) a' Verbicz melletti Vág folyóban, 23) Voerseez és Bidanszko patakokban, 24) Belán és Dovalovezen.

V. Havasi haszonvételek.

25) A' kricsnai havasokon mintegy 76 hold, és a' hlinain mintegy 64 hold területű,

26) A' holacskai máskép palenicsai havasokon mintegy 341 1/2 hold terület.

27) Tomaroron mintegy 1417, Tarorán 780, Temme-Semrecsin 2028, Koprivicán 620, és Podkrivanomon 2190 hold.

28) A' teplicskai és drnovai havasokon 402, Lapinorán 308, Skutorán 364, és Haliczán 385 közelítő hold.

29) Brezinorán mintegy 372 hold.

30) Doralko Velki Bokon mintegy 238 és Miskoron 152 hold.

31) Kokorán és Upohe Polányin 64, Tisán 76, Koprivicán 82, és Spanyán közelítőleg 58 hold.

32) Illanor. Panszka Tarorinán mintegy 26 hold.

33) Az ó és új vágatu vonalok közt a' három kuttal egész a' sírokat völgyig mintegy 559 hold.

34) Az Orloravölgytől a' második vágatu vonal közt egész Bartkorány és Bartkorától egész Ondrejkorány 's illetőleg a' Koloszora völgyig mintegy 561 hold.

35) A' Koloszora havasokon a' kis- és nagy Vapnicsa Híztaeckán át mintegy 770 hold.

36) A' driznai havason Temmitől egész az oroncorai völgyig mintegy 152 hold.

37) A' Sotta-Oraricza havason mintegy 644 hold 486 örlő.

38) Kokorán 1/2 telek haszonvétele.

39) A' Plosztin-Illoho havason.

Bérleni szándékozók tehát a' fen jegyzett napra a' hradeki várban elegendő bántpénzzel ellátva megjelenni sziveskedjenek; addig is pedig az árverési feltételek megtekinthetők akár a' hradeki főtisztviségi, akár a' gazdasági hivatalokban. Izraeliták csak az országutaktól 's gazdasági kezelvektől távol eső kocsermák kibérlésénél léphetnek fel. 2-3

Lopás. Tóth máskép Bálint István Zemplén megyei Tarkányi helységbeli 27 évű — alacsony zömök természetű, szeméremtestén szakadással bélyegzett, sápadt gömbölyű arczu, barna, kevéssé kancsal szemű, világos barna haju — kis vékony bujású inas, april havában egy fekete tárczával együtt 500 ftot p. p. egy két csövű fegyvert, tajtpipát 's ruhadarabokat ellopván megszökött — miért is minden hatóság 's emberbarát fel-szólitatik, hogy a' szökevény a' hol tartózkodnék, elfogatni 's Zemplén megye hatóságának általadni ne terhelhetnék, hol is a' feladó 40 pft jutalmat nyerend. —

Ref. ABC. hirdetés. A' kecskeméti képes, vagy Bányai a b- és könyv, ismét került sajtó alól ötödészöri kiadásban, 23 díszes metszéssel több ezer példányban — ára kötetlen egy példánynak 9 váltó kr. 's minden száz példányt vevőnek tíz ingyen példány adatik. —

Megszerezhetni Pesten a' ref. paplakban t. ez. segédlelkész urnál 's Kecskeméten a' szerzőnél.

Hirdetés.

Melly szerint a' főmélt. magyar kir. udv. kinstár engedelmével az ungvári kir. uradalom részéről közhírré tétetik; miszerint a' nevezett uradalom erdeiben találtató fagombatapló - szedési haszonvétele folyó eszt. július 27kén (huszonhetedikén) az ungvári kir. uradalom igazgatósága irodájában, tartandó nyilvános árverés útján a'

(többet ígérőnek folyó évi september hava 1ső napjától három esztendei bérbé ki fog adatni, a' kinek tehát e' haszonbérre kedve leand, a' fenirt napra és helyre elegendő bántpénzzel 's biztosítékkal az akkor majd meghatározandó egy évi azonnal lefizetendő árendájával felkészülve, ezennel meghivatik. — A' feltételek addig is a' fenemlített igazgatóságnál megtekinthetők. 1-3

Duna-gőzhajózás.

Alulirt hivatalnak van szerencséje a' gőzösök járásában tett változtatásokat közhírré tenni.

A) Pestről fölfelé majus 15től kezdve:

Pestről Bécsig (minden közbeeső állomásokal érintve) naponként. — Indulási idő: déli 12 óra.

Pestről Pozsonyig (az összes közbeeső állomásokal érintve) minden páratlan számú napon u. m. majus 15- 17- 19kén és így tovább.

Pestől Gönyőig (az összes közbeeső állomásokal érintve) minden páros számú napon ugymint: majus 16- 18- 20kán és így tovább.

Indulási idő: reggeli 5 óra. — Ezen, Pozsony és Gönyőig menő hajók, közlekedésben állanak a' Gönyő és Győr közötti gőzöskkel.

B) Pestől lefelé majus 16kától kezdve:

Pestől Drenkovába vasárnap és szerdán.

„ Zimonyba hétfőn, lefelé Tittelt, fölfelé Eszék et érinti meg.

„ „ kedden Eszék et „ Tittelt „ „ esütörtökön egyenesen oda és vissza.

„ „ pénteken, lefelé Tittelt, fölfelé Eszék et érinti meg.

„ „ szombaton, „ Eszék et „ Tittelt „ „ Indulási idő: reggeli 5 óra.

Egyenes közlekedések Konstantinápoly- és Odesszával:

május 16kán és 30kán a' török részen Konstantinápolylyal, május 23kán az oláh részen Konstantinápoly- és Odesszával.

A' t. ez. utazók igen kéretnek, hogy uti málhájukat a' Bécsbe menő gőzöstre legfeljebb déli 12 óráig — a' Pestről Pozsony- és Gönyőig ugyszint a' lefelé menő gőzöstre az indulási nap előtt legfeljebb esti 8 óráig méltóztassanak a' hivatalban feladni, mivel a' déli 12 óra után, és így illetőleg reggel a' gőzök elindulása előtt feladottak csak a' legközelebbi gőzössel küldethetnek el, a' málháknak épen az indulás előtt egyenesen a' hajóra szállítása pedig nem engedtethek meg. Pest, majus 13kán 1847.

Gőzhajózási hivatal. 1-3

Gőzhajózási jelentés.

Bizonyos félreértés következtében azon t. ez. utazóktól, kik vasárnap f. hó 16kán Pestről Visegrádig a' „Minerva“ gőzösn kirándulást tettek, a' table d' hoteirt

1 pft vétetett

48 pkr. helyett.

ennélfogvást alulirt hivatal azon t. ez. utazó urakat, kik a' table d' hoteban részesültek, kéri, miszerint a' 12 pkrnyi föllivényt az alulirt hivatal pénztáránál visszavenni sziveskedjenek.

Pest, maj. 18. 1847.

A' gőzhajózási hivatal.

Árverési hirdetés.

A' nagyméltóságú magyar k. kinstár kegyes jóváhagyatából közhírré tétetik: miszerint 1847. évi majus 31kén (harmincegyedikén) Tarczalon a' k. k. tisztartói lakban tartandó árverés útján a' tokaji és tarziali vásári jövedelmek f. e. november 1ső

napjától számitandó 3 évre a' legtöbbet ígérőknek bérbé fognak adatni. Az árverésben részesülni kívánók a' szükséges bántpénzzel és biztosítékkal ellátva, az árverési feltételeket a' k. k. diós-győri nemkülönben tarziali irodában eleve megtekinthetők. 3-3

Hirdetés.

A' mármarosi k. kamarai igazgatóság részéről ezennel közhírré tétetik: hogy f. é. junius 9kén (kilencedikén) a' rahói k. erdő és számtartói hivatalnál nyilvános árverés útján, titkos ajánlatok elfogadása mellett újonan 1847. évi november 1től 3 évre bérbé fognak adatni:

a) A' Boesko rahói vendégfogadó és a' contractióknál, Krassaplesán, Derlebázon, Ivanezen és Bilinben tartandó kocsermákkal a' bérlő tulajdon italainak kimérési jogával.

b) Az akna-rahói vendégfogadó a' kocsermáltatási joggal Vótisban, Bógdányban és Hulyban.

Bérleni kívánók szükséges bántpénzzel és elfogadható kötbérral valamint erkölcsiségükről 's eddigi életmódjukról szóló bizonyítványokkal ellátva a' kijelent napra és helyre meghivatnak.

A' szerződési feltételek a' mármarosi k. kamarai igazgatóságnál és a' rahói erdő- és számtartói tisztségűnél megtekinthetők. 1-3

Hirdetés.

A' Mármarosik. kam. igazgatóság részéről ezennel közhírré tétetik, hogy f. é. junius hó 7kén (hetedikén) körösmezei k. erdő és számtartói hivatalnál nyilvános árverés útján, titkos ajánlatok elfogadása mellett újonan bérbé fognak adatni.

a) A' körösmezei vendégfogadó a' hozzátartozó pinczével, és hat jobbágy háznál tartandó kocsermával, a' bérlő (tulajdon) italainak kimérési jogával 1847. évi november 1től 3 esztendőre.

b) A' Borkúti vendégfogadó egy évez folyás mellett épített fűrdőházzal szinte 1847. évi november 1ső napjától 3 esztendőre. Bérleni kívánók szükséges bántpénzzel 's elfogadható kötbérral valamint erkölcsiségükről 's eddigi életmódjukról szóló bizonyítványokkal ellátva a' kijelent napra és helyre meghivatnak. Árverés utáni ajánlatok nem fognak elfogadatni.

A' szerződési feltételek a' mármarosi k. kam. igazgatóságnál és körösmezei erdő- és számtartói hivatalnál megtekinthetők. 1-3

Gabonár váltógarasokban.

Table with columns for location (Pesten, Veszprém, Baja, Győrött, Mosonyban, N.Szombatban, Pozsonyban, Miskolcon), date (maj. 14.), and various numerical values representing exchange rates for different types of grain (Tisztabuzza, Kétszeres, Rozs, Arpa, Zab, Kukorica).

Statuspapir- és részvény-árkelet. Bécs, maj. 14kén 1847.

Table listing financial instruments and their values: bankrészvény (1588 fr.), 1834ki 500 p.frtos kölesön (772 1/2), 1839ki 250 p.frt (298 1/8), Eszterházy 40 fr. sorskötel. (62 1/4), Cs. kir. arany 4 fr. 36-38 kr., pesti lánchíd-részvény (100 fr.), bécs-glognitzi vasut (100 fl. 100 ft. 130), pozsony-nagyszombati (100 fr. 99), középponti (100 fr.) (100 fr.) 99%, duna-gőzhajózási (500 fr. 628).